

Приморске новине

БУДВА, 22. АПРИЛА 1997.
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXV • БРОЈ 413

БУДВА ДОМАЋИН VI МЕЂУНАРОДНЕ ТУРИСТИЧКЕ БЕРЗЕ И САЈМА

ПОГЛЕДИ У - ЛЈЕТО

Након више сусрета, разговора и договора наших туристичких посленика у земљи и иностранству, на реду је Међународна туристичка берза и сајам, коју по шести пут организује Јадрански сајам, и која ће се одржати од 23. до 25. априла. Ово је, већ по традицији, један од завршних скупова актера туристичке понуде и потражње уочи лјетње сезоне, након чега је много тога јасније. Цијене лјетовања на мору и у унутрашњости земље (бање, језера, планине...) на берзи ће бити углавном обједолажене и свако ће из свог угла правити рачуницу и надати се - лјету '97.

Програмом је предвиђено да Међународну туристичку берзу и сајам отвори Мр Иво Арменко, министар туризма у Влади Црне Горе, а на овом туристичком скупу предвиђено је и више пратећих манифестација: годишња скупштина Југословенског удружења туристичких агенција (YUTA), сједница Одбора за саобраћај Привредне коморе Југославије са темом Усклађивање аутобуских редова возње, презентација програма Града-театра, Фестивала медитеранске пјесме, про-бич сокера и монографије Будве, конференција за штампу на којој ће се представити

туристичка понуда Црне Горе, презентација издвачког програма „Туристичке штампе“, презентација новог аутобуског програма Мерцедес-бенца, презентација електронског реда возње ЖТП Београд... Планиран је II југословенски туристички форум с темом Саобраћај у функцији туризма и округли сто на тему Кадрови УУ угоститељства и туризма за XXI вијек. Додијелиће се и награде Југословенског покрета за препород угоститељства и туризма САЦЕН у акцији „Бирамо најбоље у туристичкој сезони '96“.

Снимио : Милораг Тодоровић

ОБЕЗБИЈЕЋЕНА СРЕДСТВА РЕГИОНАЛНИ ВОДОВОД

■ ЈП „Црногорско приморје и Источно-словенске жељезаре из Кошица формирали мјешовито предузеће, а потписани уговор „тежак“ 88 милиона долара колико по предрачунској вриједности треба за завршетак регионалног водовода за Црногорско приморје страна 3.

УСВОЈЕН ПРОГРАМ
ГРАДА-ТЕАТРА

ЗА ПОЧЕТАК

„САН ЛЈЕТЊЕ НОЋИ“

■ И овог лјета „Бановић Страхиња“, „Декамерон дан раније“ „Конте Зановић“, „Радован Трећи“... а гостоваће и најновији „Горски вијенац“ Црногорског народног позоришта у режији Бранислава Мићуновића страна 8.

РЕДАКЦИЈА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ ПОВОДОМ 25 ГОДИНА ЛИСТА
РАСПИСУЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИ

КОНКУРС ЗА ХУМОРЕСКУ

Радове са темом из свакодневног живота дужине до пет шлагфни новинског прореда (до 30 редова) у четири примјерка потписане пуним именом и презименом, и адресом, слати на адресу: „Приморске новине“ Трг сунца 1, поштански фах 14, 85310 Будва, с назнаком „конкурс за хумореску“.

Конкурс за хумореску отворен је до 31. маја 1997. године.

Жири ће одабрати три најбоље хумореске које ће добити прву, другу и трећу награду, и предложити редакцији још неколико радова за откуп. Награђени и откупљени радови ће се објавити у „Приморским новинама“.

- Припреме за сезону: Чистије и зеленије, Воде неће фалити, Траже се сезонци, Странци поново долазе
- Утврђене цијене приватног смјештаја
- Тужни крик лопатара - шта је остало од несуђеног резервата на острву Свети Никола
- Успјех Момира Матовића: „Жица живота“ на сателиту, а овај документарац „Зета филма“ добио и прву награду у америчком граду Аспену
- Титула за историју - Омладинци Могрена освојили фудбалски куп Црне Горе

ОТКРИВЕНЕ ФРЕСКЕ

■ У цркви Св. Неђеље у Чесминову случајно откривено необично вриједно фреско-сликарство - живопис према првим претпоставкама потиче из XV вијека. Иако прилично оштећен живопис откривен 18 година послје земљотреса, свједочи о сликарству високих домета које, према тренутним сазнањима, нема паралела на простору Паштровића

Страна 9.

ПРИПРЕМЕ ЗА СЕЗОНУ

КОМУНАЛНО - СТАМБЕНО ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ

ЧИСТИЈЕ И ЗЕЛЕНИЈЕ

Будва ће ове године на комунално уређење града и подручја општине утрошити око пет милиона динара, како би и у овом погледу сачувала реноме љепоте Јадрана и Медитерана. Већи дио од три и по милиона ди-

предузећа износе 300.000 динара. Плате се не примају редовно на комуналци нијесу у могућности да у цјелини приступе реализацији усвојених програма рада за ову годину.

Директор Комуналног

испред Тржног центра, испред Основне школе „Стефан Митров Љубиша“, испред стадиона... У Петровцу је предвиђен наставак радова у парку поред обале гдје су потребни већи захвати, и у залеђу Петровца гдје треба допунити постојеће површине и вишегодишње засаде...

Припрема за садњу је у току. Садиће се палме, лишћари, жбунасте биљке, руже, перене и биљке за живу ограду. Набавка је у току на одложени начин плаћања, јер још нијесу обезбијеђена средства за ове намјене. За инвестиције на зеленим површинама потребно је обезбиједити 173.000 динара. Руже које набављамо из унутрашњости због временских прилика које тамо владају нешто касније стижу - објашњава директор Баук.

Инвестиционих захвата ће бити и у шумарству. То се односи на пошумљавање голети и паљевина, а ти ће се радови извести у јесен ове године на површини од пет хектара. Пошумљавање се подручје у околини Режевића, а за радове на пошумљавању средстава обезбијеђују Република, Општина и Комунално предузеће.

Због повећаног обима посла у „Зеленилу“ је примљено 25 сезонских радника, а приближно толико ће се ускоро запослити и у „Чистоћи“. (Има, међутим, и вишка радника у администрацији као и у другим предузећима, али се тога вишка теško ослободити). Проблем је и замјена, потрајале опреме и набавка нове, што ће морати да причека боља времена јер - нема пара.

Драган. Цвијовић

РЕОРГАНИЗАЦИЈА

Поводом доношења Одлуке Скупштине општине Будва о преношењу права и обавеза општине на Јавно предузеће „Црногорско приморје“ у дијелу рјешавања комуналног отпада и третмана отпадних вода директор Комуналног јавног предузећа у Будви Љубо Баук каже: „Мислим да је идеја о сакупљању секундарних сировина и органског отпада на Црногорском приморју и Цетињу добра. Таква замисао, ако се може реализовати, мислим да је добродошла, с тим да се не погорша досадашњи ниво одржавања чистоће у Будви, него да се још више унаприједи.

Најзначајније је што би Будва ријешила проблем депоније. Не само наша депонија, него све депоније на Црногорском приморју су неуређене и представљају озбиљан еколошки проблем. Рјешавање депонија је и највећи квалитет овог пројекта.

Код нас у предузећу постоји бојазан да с обзиром да је Комунално предузеће у Будви међу боље опремљеним у Црној Гори у овом планираном подухвату, бар у првом периоду, неће добро проћи јер се може десити да постојећа опрема којом располажемо буде употребљена на ширем простору Црногорског приморја и Цетиња, а да се у Будви не постигну никаква побољшања.

нара намијењен је чистоћи, док ће за озелењавање бити издвојено око милион динара.

Финансијери су правна лица која користе услуге Комуналног предузећа, Општина и грађани. Општина финансира одржавање зелених површина и шумског фонда у потпуности, а у трошкови одржавања чистоће сада учествује са 33 одсто. Најтеже је новац обезбиједити прије почетка сезоне, ове године није било могуће добити ни кредит код банака, а тренутне минималне потребе

стамбеног јавног предузећа Љубо Баук посебно истиче значај усвајања инвестиционог програма за радове на јавним зеленим површинама. То се односи на поправку постојећих травњака који су оштећени од возила и пјешака, допуну постојећих дрво-реда, и подизање нових вишегодишњих засада и површина под травњацима. Те интервенције ће се извршити на 16 мјеста - парку испред ресторана „Сунце“, парку код ресторана „Фонтана“, скверу у центру града, парку код дјечјег вртића, паркингу

„МЕРКУР“

ТРАЖЕ СЕ СЕЗОНЦИ

Холдинг компанија „Меркур“ спремно дочекује овогодишњу туристичку сезону. То се односи како на закупљени хотел „Могрен“, вилу „Манојловић“, „Плаву шкољку“ и „Кафе-терасу“ тако и на њихове објекте на Аутобуској станици у Будви.

Хотел „Могрен“ није прекидао рад, док је такозвана линија брзе хране у вили „Манојловић“ отворена недавно. „Кафе-тераса“ у Туристичком насељу „Словенска плажа“ отвара се око 10. маја, док се отварање експрес ресторана у Вили „Манојловић“, капацитета хиљаду obroка дневно, планира око 10. јуна. „Меркур“ у свом саставу има и елитни ресторан „Катунска трпеза“ на Аутобуској станици и сопствени погон за производњу свих врста пецива, тридесетак врста колача, припремницу меса и поврћа... Ове године граде и сопствени вешерај. У ресторанима „Меркура“ раде врсни кулinari које предводи Војо Пићан који своја знања преноси на млађе колеге. Кулinari и угоститељи из „Меркура“ су ове зиме радили два и по мјесеца у објектима Ски-центра „Дурмитор“ на Жабљаку.

Директор туризма и угоститељства у „Меркуру“ Веселин-Нино Дабовић посебно је указао на проблем обезбијеђења око 250 сезонских радника. Ријеч је, углавном, о квалификованим конобарима, куварима и посластичарима. Очекује да ће један број тих радника обезбиједити у сарадњи са реномираним београдским хотелима „Метропол“ и „Југославија“. За стипендије које су нудили ученицима Средње школе у Будви нико се није јавио од њих, па ће потребне кадрове ангажовати са стране.

У „Меркуру“ очекују да ће ове године бити знатно више страних туриста, а већи број домаћих туриста очекује се и из Војводине с обзиром да ова компанија има своју туристичку агенцију у Новом Саду. Са „Монтенегроекспресом“ добро сарађују па очекују да ће се та сарадња наставити и приликом трансфера туриста. „Меркур“ ће обновити возни парк и организовати излет за Манастир Острог, Цетиње, Котор, Скадарско језеро. Ускоро очекују и увођење

ЦИЈЕНЕ

„Могрен“ је међу првима објавио цијене пансиона за ову годину. Полупансион у двокреветној и трокреветној соби до 30. јула кошта 55 марака, а у једнокреветној 70 марака. У јулу и августу полупансион у двокреветној и трокреветној соби износи 75 марака, док је у једнокреветној 90 марака.

бродске линије са Италијом, са Анконом и Баријем, у сарадњи са италијанском државном компанијом „Adriatica di navigazione“ из Венеције. Тренутно раде и визе за Италију и у том погледу добро сарађују са амбасадом Италије у Београду. Надају се да ће почетком јуна ове године успоставити сличну сарадњу и са италијанским конзулатом у Бару. Кад је у питању визни режим поздрављају иницијативу Владе Црне Горе, о укидању виза.

Д. Ц.

„МОНТЕНЕГРОЕКСПРЕС“

СТРАНЦИ ПОНОВО ДОЛАЗЕ

У „Монтенегроекспрес“ су стигле озбиљне најаве за долазак туриста из Русије, Украјине, Израела, Мађарске, Њемачке и Македоније. Руси су већ установили, „Дон комерц“ и „Р-турс“, по два чартера седмично од Москве до Тивта, и по процјени пословних паретнера у Израелу, очекује се удвостручење туристичког промета са Црном Гором.

Ми ћемо почетком јуна у договору са „Авијешен линксом“ и са Удружењем туристичких агенција Израела имати презентацију у Тел Авиву, гдје ћемо Црну Гору и њену туристичку понуду представити израелском туристичком тржишту. Изабрали смо термин - почетак јуна - баш на инсистирање партнера из Израела који сматрају да је то

најпогодније вријеме - рекао је генерални директор „Монтенегроекспреса“ Душан Лијешчевић. Неизвјесност сада постоји, кажу у „Монтенегроекспресу“, само у погледу увођења чартера из Њемачке до Тивта. Ту обавезу је био преузео на себе „Монтенегроерлајнз“, а било је планирано да се у сарадњи са ЈАТ-ом успостави једна добра линија између Њемачке и Црне Горе. Неизвјесно је да ли ће „Монтенегроерлајнз“ ту своју обавезу извршити, и да ли ће ЈАТ-ови авиони прво слијетати у Тивту или у Београду. Ако буду прво слијетали у Београду, па онда у Тивту, доћи ће до нових компликација и опасности да се и ове године компромитујемо у очима њемачких туриста.

„Монтенегроекспрес“ у сарадњи са Ауто-мото савезом Југославије уводи излет за манастир Острог у јулу и августу, а можда и у септембру. Велико интересовање постоји и за излете на Скадарско језеро. „Монтенегроекспрес“ располаже са модерним аутобусима и пловним објектима, а возни парк „Монтенегроекспреса“ биће ускоро богатији и за ипет комби возила.

Има доста проблема око набавке резервних дијелова и гума за 25 аутобуса који су стари од 6 до 11 година, а пара - ниоткуда. Један такав нови аутобус, иначе, сада кошта око 500.000 марака плус дажбине.

Д. Цвијовић

ЈП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“

ВОДЕ НЕЋЕ ФАЛИТИ

Прољеће је период у коме ЈП „Водовод и канализација“ изводи најважније радове на побољшању водоснабдијевања и функционисања канализационог система. Сада су у току радови на постављању цјевовода дуж заобилазне саобраћајнице од стоваришта „Звездара“ до моста на Грђевици (800 метара пресека цијеви 250 мм и 300 метара пресека цијеви 150 мм) чиме ће се повећати проток воде до резервоара Топлиш и побољшати снабдијевање водом у читавом дијелу Будва-поље. Ови радови су,

иначе, били планирани за прошлу годину, али ће се завршити тек током маја ове године.

До почетка главне туристичке сезоне завршиће се пумпне станице у Топлишу и за насеља Лази и Комошевина. Планиране су и неке интервенције на главном цјевоводу од Петровца до Будве, односно испирање цјевовода и уградња нових блатних испуста, како би се обезбиједила максимална проточна моћ. Планира се и санација и обезбијеђење цјевовода на Смоковом

вијенцу гдје клизиште проузрокује честе кварове.

Рачунамо да ће ове године бити довољно воде и да ћемо интервенцијама на мрежи омогућити знатно боље водоснабдијевање на подручју читаве општине, па и у вишим зонама. Надамо се да ћемо извјесне количине воде моћи уступити у Тивту - каже директор ЈП „Водовод и канализација“ Стеван Вучетић посебно истичући да ће ове године нагласак дати на санацију канализационог система како би он квалитетно функционисао и да не би дошло

до загађења мора.

Према плану треба да се до почетка сезоне уграде четири агрегата у црпним станицама (прошле године је уграђено, такође, четири), снимиће се главни канализациони испусти како не би дошло до кварова у сезони, изградиће се резервни испусти у Будви, Пржну и Петровцу, а изградиће се и црпна станица на Лазарету и тиме овај дио Петровца прикључити на главну канализациону мрежу.

В.М.С.

Радови на новом цјевоводу дуж заобилазне саобраћајнице

ЛОВАЧКА ЈЕСТЕ, АЛИ ИСТИНИТА

ТУЖНИ КРИК ЛОПАТАРА

Шуме нам одавно нијесу оно што су биле, па ни лов у њима. А ловци, како који и како кад. Има их, добра оружја још више, трофеја ловачких, ту и тамо. Од како се пшеница не сије и стрњишта нема, изумријеше јаребице, озбиљно прориједише препелице, зечеви су атракција права. Домови ловаца старих, и оних који пушке од скоро носе, украшавају чељусти дивљих свиња, које су годинама већ главна дивљач. Старији не памте да су насељавале планине уз обалу, а млађи готово ни једну другу звијер ради које се пушка носи. У чопорима силазе с Паштровске и других гора, понекад и на плаже дођу трчећи за храстовим жиром. И гину немиле: само су ловци из Бијелог дола ове зиме устријелили више од тридесет. А тек они други из других крајева општине, који дуго већ лов лове по планинама и у Приморју, понекад и као гости наших познатих ловишта.

- Хтјели смо богами својевремено да и ми, будвански ловци, имамо свој резерват, прича нам Иво П. Марковић, председник Ловачког друштва "Приморје". - Има и више од двије деценије како смо почели насељавати Шкољ, сада наше највеће острво. Стигли су муфлони чак из Брозових ловишта на Брионима, па јелени-лопатари, срне, фазани и друга дивљач племенита. Била је намјера да се на Светом Николи размножава та дивљач, да острво постане ловачко-туристичка атракција. Да повремено долазе ловци-туристи који скупо плаћају своја задовољства. Свуда у свијету. Али...

Од резервата нема ништа, биће добро ако остане нешто дивљачи. Све врсте, извесно је нису преживјеле, умјесто размножавања - одумирање.

- Није у питању никаква природна непогода, неуспјела аклиматизација дивљачи, или болест непозната, опет ће Иво Перов. - Пријети потпуно истребљење дивљачи и то

од (не)људске руке.

Када су недавно будвански ловци, након зимске паузе, посетили острво надомак Будве да би очистили појила и пребројали дивљач, наишли су на ружне слике. И тужне. Мртви јелени и срне, скелети дивљачи, није било ни једног муфлона.

- Криволовци поодавно насрћу на Шкољ, из мотива само њима познатих, казује Марковић. - Најчешће, вјерујем, малокалибарским пушкама, али и другим оружјем. Неко хоће трофеј, друге занима месо. Имамо сазнања да се сретина са Шкоља служила у неким нашим ресторанима, муфлони и јелени су завршавали у мору пошто би их устријелили из чамца с друге стране острва. Оне према пучини.

Сазнајемо од Иво Марковића да досад није откривен ни један криволовац. Ловочувар којег су ангажовали будвански ловци радио је повремено. Зими је контролисао острво са копна. То се, наравно, није могло ваљано из даљине чинити, па је уследио помор.

- Штета и срамота. Једна прелијепна идеја добила је ружно наличје; труд је не мали ловачки, пошао је у море са врх Шкоља. Но, тако је то: на свако добро, па било оно и свију нас, постајемо завидни до уништења. Ипак, ничему не води ламент над оним што је било, па смо се окренули новим данима. Ангажовали смо поново ловочувару и апелујемо на све наше суграђане, добронамјерне и оне друге који посјећују овај крај да нам помогну да сачувамо преосталу дивљач, како би се мало увећала. А помоћи ће свако ко нам у томе не одмаже. Организовали смо рад у новим просторијама које смо након доста перипетија обезбједили, обилазимо и друга ловишта, састајемо се ради договора и акција. И вјерујем бољих дана за све лоце и наш крај уопште, рече на крају Иво Марковић. С. Ш.Г.

АКТИВНОСТИ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА: БАБИН ДО

ПРВО ПУТЕВИ

На последњој сједници Скупштине општине, одржаној 27. марта, дата је сагласност на организовању Мјесне заједнице Бабин до, која је најмлађа мјесна заједница на подручју наше општине. Она захвата простор са лијеве стране Јадранског пута из правца Котора до семафора, и од семафора до брда Топлиш. На њеном подручју живи око 1.600 становника.

- Главни мотиви за оснивање Мјесне заједнице Бабин до били су дуго година нагомилани проблеми на овом подручју, почев од веома изражене бесправне изградње, неријешеног питања атмосферских вода, недостатка прилазних путева, лоше електро - мреже до

проблема у водоснабдијевању - каже Гојко Љубановић, председник МЗ Бабин до - Захваљујући ентузијазму и активностима руководства мјесне заједнице направљен је план приоритетних активности, најважнијих послова које би требало урадити у наредном периоду, а трошковник тих инвестиција износи 33 милиона динара. Према урађеној пројектној документацији ове године су се за изградњу путева, канализације и изузимање земљишта на нашем подручју планира око три милиона динара.

У току је акција на изградњи и асфалтирању пута у овом насељу од куће Дашића до куће Сворцана, тј. такозване горње улице, као и

пута од раскрснице у центру насеља до куће Кривокапића.

Урадиће се потпорни зидови и паркинзи, као и дио саобраћајнице испод куће Савичића према поштанским становима, а планирано је да се ови радови заврше до краја маја.

Планирано је и чишћење и проширивање атмосферских канала у овом насељу, и изградња нове трафостанице чиме би се знатно побољшало снабдијевање електричном енергијом.

У МЗ Бабин до сматрају да је ово подручје са најизраженијим проблемима у општини, али се надају да ће уз помоћ Општине зацртане планове успјешно реализовати.

Р. Павићевић

ПРЕПЛАТИТЕ СЕ НА
ПРИМОРСКЕ
НОВИНЕ

ДР МИРОСЛАВ ЛУКЕТИЋ:
ДРУШТВА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ
ИЗ ОБЛАСТИ ТУРИЗМА У БУДВИ 1922-1941.

(4)

„МОГРЕН“ - ДРУШТВО ЗА
УРЕЂЕЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ БУДВЕ

Но, као што је био случај и са ранијим друштвима, последице неколико година рада и кадровских промјена у управи, друштво је практично престало са радом. О томе дознајемо на основу дописа који је упућен листу "Глас Боке" бр. 5, од 30. августа 1940. године и који у изводима гласи: "Скупштина друштва "Могрен" у Будви. У народној кафани у Будви састали су се стари и нови чланови да обнове "Могрен" - друштво за уређење и унапређење Будве. Иницијатор је био Бранко Поповић, професор универзитета у Београду. Одзив је био сјајан. Увидјело се да су многа питања покренута... на томе се остало. Много пута слушајући оправдане приговоре гостију, знали смо само раменима слећи. Раније организовано Друштво "Могрен", замало као и многе друге организације, требало је обновити, јер су потребе Будве толико уочљиве, нехај толико фаталан, да би оклијевање било судбоносно по Будву и њену околину. Да, Будва има Општинску управу, Туристички одбор, Друштво пријатеља Будве у Београду, али недостајака је једна организација, која би могла да се бави уређењем и унапређењем Будве.

Јативе у Будви - људи добре воље, па да се рад на терену изводи брже и правилније. Таква организација оживјела је 27. августа ове године..." На скупштини је било више говорника, међу њима и изасланик Бана г. Селим Кустудић, који је обећао сарадњу надлежних. По његовим ријечима Будва ће ускоро имати сјајну будућност а преко ње и њена околнина. Скупштина је изабрала управу са председником Петром Лукетићем на челу. "По свему очекујемо да ће "Могрен" у сарадњи са осталим установама и организацијама допринијети да нам Будва "са њеним чарима и љепотом пред сваким буде као невјеста млада у свадбеном руху..." Међу првим корацима које је обновљено Друштво предузело је акција да се заустави одношење пијеска са будванских плажа. Упућена је представка Дирекцији поморског саобраћаја у којој се саопштава да се забрана о одношењу пијеска не поштује и да се са Словенске и Бечичке плаже током цијелог лjeta виде камиони како одвозе велике количине пијеска. Апелује се и захтијева предузимање хитних мјера за заштити плажа.

ска. У представи се каже! "...наше би плаже осиромашиле пијеском, изгладњеле и коначно пропале. С њима би пропала и главна туристичка моћ нашег приморја." Копија представке упућена је и Бану Зетске бановине. Посебан акт број 3 од 27. августа 1927. Дру-

штво је упутило Бану Зетске бановине и извјестило га о резултатима обнављајке скупштине "Могрена" и о избору нове управе у саставу: "Јоко Борета, Жарко Вучковић, Петар Лукетић, Душан Марковић, Никша Фабрис, Крсто Ивановић, др Радоје Лакић, Радомир

Марковић, Марика Грговић, Власта Радојичић, Нико Рајковић, Васо Новаковић, Никола Медин, Данило Рађеновић, Мило Антоновић, Алекса Зеновић, Лазар Чу-чак, Анте Словинић, Иво Миковић, Мило Марковић и о намјери да одмах ступе у везу са Општином Будва,

Туристичким одбором, Командом мјеста, са управом АД "Авала" са Друштвом пријатеља Будве у Београду, ради посмјешивања започетих и почињања нових послова око уређења Будве. Друштво се искрено и лојално ставља на располагање државним органима за све послове у туризму. Истовремено се моли Бан да помогне рад Друштва "Могрен". (АБ, ОУ, к 131/40). Истог дана када обновљено друштво је послало наведене дописе Бану и Дирекцији поморског саобраћаја.

У допису од 12. септембра 1940. године, упућеном Друштву пријатеља Будве у Београду, јављају о обнови Друштва, програму рада и жељи да унаприједи сарадњу са њима; обавјештавају ои веома успјешној забави коју је "Могрен" приредио у организацији члана Друштва госпође Данице Крпан и других госпођица, а која је донијела чисти приход од 4.172 динара. "Дакле наше друштво добило је знатну прву помоћ. Изненађени смо овим успјехом, али и охрабрени" - каже се у писму. Посебна атракција на забави је била такмичење "Мис Могрена".

МАРКО ЛАЗОВ КУЉАЧА:
СЈЕЋАЊА НА МУЧНА ВРЕМЕНА (15)

ФЕЉТОН

БОРБА ЗА ПЉЕВЉА

У саставу Црногорског партизанског одреда, пође и Ловћенски батаљон са 300 бораца. У њему је из Приморја било 34 Паштровића, седам Маина и три Брајића. Првог децембра 1941. године, прије зоре нападоше Пљевља. Ловћенци и Дурмиторци ускочише дубоко међу добро наоружане, утврђене и бројно јаче Италијане. Ловћенци бјежу млади момци, горшаци, спремни за ратничке подвиге. Борили су се крваво и витешки цио дан, прса у прса, али платише крваво, главама и ранама, без обзира на то што су се више него двоструко замијенили. Више од половине погине и би рањено. Ту остаде да дими крв патриота комуниста, као одзив примјеру славних ратника, да гину и да се не предају. Опкољена и нападана јуришима, тучена моћним оружјем и остале без команде, свака друга војска би се предала и дигла руке. Мртви борци падају, а живи неће да дигну бијелу заставу, нити да одступе прије дебелог мрака. У борби за Пљевља погине 13 Паштровића и један Маина. Мртви остадоше, а живи не дознадоше да ли је требало и ко је наредио да се води та борба, на том мјесту и у то вријеме, такође на почетку рата, да се осваја утврђени град без тешког оружја. То је дало повода непријатељима да повјерују како су партизани неука и неспособна војска да осваја јака утврђења и да сви нијесу спремни да гину, јер је било доста дезертера који су, чим су осјетили смрад барута стругнули одакле су и дошли.

Сјутрадан паде наређење да здрави борци остану на положају у Санџаку, а рањени да иду у болницу на Жабљаку. Добоше сељаци на чврстим коњима да воде испрошиване, рањенике поломљених костију и незавијених рана. Испред мене јаше друг са сломљеном руком изнад лакта која виси као пресјечена грана и за стабло је држи само кожа. Рањеник замоли сељака да заустави коња и да му дода косијер, који носаше у рукама. Стави несретну руку међу стегна, потпуно је пресјече и баца у жбуње. Гледа сељак муке и одважност ратника, скиде капу, прекрсти се и рече: „Ово што сад виђеш никад и не чух да уради ратник од самог себе - овакве ратнике неће никад нико побиједити!”

Беспомоћни рањеници

У болници леже борци с тешким и лакшим ранама. Чисто је, топло и има хране, али нема љекова и љекара. Друг поред мене шкрипи зубима, стиска песнице, зове сестру да доведе доктора. Одговор је: „Немамо га!” „А како ћу извадити овај комад гвожђа, који ми се забио иза петних жила, јадна не била, видиш како ме то мучи!” Сестра „Јао ми је, али овдје још нема доктора, нити начина за операцију”. Кад рањеник чу да нема лијека за њега, диже се, дохвати кухињски нож, прстом га опипа је ли оштар, пресјече петну жилу и извади гелер. Крв се није могла зауставити и умре без лијека. Исто тако, на дан борбе у Пљевљама видео сам још једног незнаног јунака који је, тешко рањен, прије посљедњег даха замочио прет у своју крв и на зиду написао: „ЖСССР”, затим се протресао и умро.

Послије борбе на Пљевљама

- Жртве и дилеме о потреби Пљеваљске битке
- Рањеници на мукама
- Послије Пљеваља Партија промијенила политику према Паштровићима
- Непријатеља брине масовни отпор

рективи у свој крај сви преживјели Паштровићи осим њих седморице, који одоше у I пролетерску бригаду. Успут, од Дурмитора до мора, народ је Ловћенце радо примао, хранио и давао им ноћни починак, хвалећи њихово јунаштво и жалећи масовну погинују. Кад смо стигли у свој крај саопштили се породицама за смрти њихових синова и браће. Било је суза и јецања за најмилијима, али не приговора да није требало ићи и гинути. Тугу мајки, сестара и остале родбине ублажавао је понос што су њихови најмилији јуначки погинули за велико дјело слободе.

Због искључења из Партије и масовне погибје на Пљевљама народноослободилачки покрет у Паштровићима био је осакаћен. ПК тада увиђа да је прекардашио према Приморцима и мијења своје раније ставове, враћа у Партију искључене, осим једнога, повлачи одлуку спајања са Црмницом, као једном партијско-војном територијом с мотивацијом да се с тиме не слажу другив из Паштровића. Послије борбе на Пљевљама, поузданије се гледа на Приморце. Од тада се с више повјерења гледа на комунисте и народ овог краја и даје им се поново самосталност у руковођењу партијском организацијом и војском. Остао је једино предлог да се појача класна борба против унутрашњег непријатеља. По том питању поступили смо онако како смо сами процјенивали да је боље за наш покрет, трезвено мислило и односили се према свакоме ко није узео пушку да нас физички уништива и на тај начин помаже окупатору.

Децембра 1941. године, формира се Међуопштински комитет за подручје бившег МК Котор, коме се прикључи и Петровачка општина, која је до тада била у саставу Црмнице, односно среза барског. На овој територији се и у то вријеме шире и учвршћују организације СКОЈ-а, Народног фронта, АФЖ и пионира, а од нових организација формирају општински и сеоски народноослободилачки одбори као органи нове народне власти. Као и до тада у средини гдје је било угледнијих комуниста сваки задатак је лакше и успјешније спровођен у живот.

Батаљон „Стеван Штиљановић”

Почетком јануара 1942. године формиран је у Куљачама Приморски партизански батаљон „Стеван Штиљановић”. Командант је Блажо Кажанегра, а комесар Бошко Куљача. У вријеме оснивања батаљон је бројао стотину бораца, али брзо су пристизали нови, примају заклетву, стављају петокраке и поздрављају стиснутом песницом и ријечима: „Црвена армија је с нама - победа је наша”. Са читавог терена стаде у строј батаљона пет чета. Паштровска је имала 160 бораца, Поборско-Брајићка 49, Маинска 39, Грбаљска 105 и Которско-приморска 81. Сједиште батаљона и других руко-

ру Дуљево изнад Куљача. Чете су распоређене на своје територије с најсигурнијим ослоном на припланска насеља - Брда, Куљаче и Поборе. Ратним организацијама, борбом и пропагандом руководе комунисти. До краја 1941. године 11 комуниста је било погинуло.

Непријатељ је очито био забринут због постојања масовног ослободилачког покрета и оружаних јединица, и то на обали мора, коју морају чувати за себе више него планинске предјеле. Зато пипа да се увјери колика је њихова војна моћ и гдје су им главне базе. Осмог јануара пошли су из Будве према Куљачама. Нијесу успјели ни да стигну до села - партизани их натјераше да се врате. Шестог фебруара су се боље припремили да нападну Куљаче и Штаб у Дуљево, и то из Будве, Петровца и Брајића. Довукоше и брдску артиљерију до Подбабца. Око 50 партизана с војно-политичким руководством, који се ту нађоше истрчаше у свануће из села и манастира и запосједоше у виду потковице сигурне одбрамбене положаје у стијенама изнад своје базе. Италијани су виђели да партизани брзо иду према планинама, па мишљаху да бјеже. Кад су се примакли стрељачким стројем до сред Печковице, партизани ошинуше по њима брзом палбом из пушака и пушкомитраљеза. Гдје стигоше не задржаше се много да се боре, већ врлоше натраг стрмоглаве. Официр опали сигнални пиштољ, прво бијелу ракету према Будви и другу црвену према нашем положају. На основу тога знања вратеше се, истовремено, како чета која нас је напала из правца Будве, тако и чета са Илина брда према Петровцу, и Сјенокоса према Космачу. У сукобу је било жртава на страни непријатеља, а није толико колико би их било да нијесу брзо побјегли са тих чука, које је тешко освајати. Италијани са Стрмаца засуше топовима наше положаје и последије три часа борбе одоше, а партизани здравом остадоше.

Петог марта 200 војника нападоше Брда. Изненађени партизани не дадоше потребан отпор, па Италијани опљачкаше село и одоше. Дана 24. марта са јачим снагама нападоше Поборе, потпомогнути моћном артиљеријом с мора и сува, из правца Котора. Партизани их дочекаше на Паштровици, и ту се побију с њима, али дуго не одоше надмоћнијем непријатељу. Погибе осам наших бораца, а њихових још више. Опљачкаше и изгореше Поборе, а народ одведоше у логоре у Боку.

Италијани су и касније нападали главне наше положаје, а партизани су се само бранили, јер не бјеше директиве да се напада окупатор као у вријеме устанка. Највише се и радило на војно-политичкој мобилизацији маса и ликвидацији унутрашњег непријатеља. Политички рад био је сталан и масован, али ни то није ишло лако свуда као у Паштровићима.

УТВРЂЕНЕ ЦИЈЕНЕ ПРИВАТНОГ СМЈЕШТАЈА

Уочи Међународне туристичке берзе утврђене су цијене приватног смјештаја у собама, апартманима и камповима, у нашој општини за предстојећу сезону.

Собе су разврстане у четири категорије (I, II, III, IV) и три сезоне, главна од 5. јула до 23. августа, предсезона од 14. јуна до 4. јула, подсезона од 24. августа до 13. септембра, и вансезона до 13. јуна и од 14. септембра до 31. децембра.

Ноћење у соби прве категорије (по особи) коштаће, зависно од сезоне, 60, 45 и 35 динара, у соби друге категорије 50, 35 и 30 динара, у соби треће категорије 40, 30 и 20 динара, а у соби четврте категорије 30, 20 и 15 динара.

Укупна цијена за двокреветни апарт-

ман, зависно од сезоне, биће 145, 110 и 80 динара, за трокреветни 190, 130 и 100 динара, за четворокреветни 245, 185 и 130 динара, за шестокреветни 315, 225 и 170 динара, и за осмocreветни 380, 280 и 200 динара.

Цијене камповања су утврђене за двије сезоне: главну од 5. јула до 23. августа, и вансезону у осталом дијелу године. За одраслу особу плаћаће се, зависно од сезоне, дневно 12, 50 и 4 динара, за дијете 3,50 и 2 динара, за шатор 15 и 4 динара, за аутомобил 11,50 и 5,50 динара, за приколицу 20 и 11,50 динара, за комби 26,50 и 15 динара, а мотор 4 и 2 динара, за мању приколицу 5,50 динара, за фрижидер 4 динара, и за струју 15 и 11,50 динара.

ОБАВЈЕШТЕЊЕ О КАТЕГОРИЗАЦИЈИ

Секретаријат за привреду општине Будва обавјештава све грађане на територији општине који желе да се баве издавањем својих соба и апартмана туристима да су дужни прибавити рјешења о категоризацији сходно новом Правилнику о категоризацији, јер ће у супротном надлежне инспекцијске службе онемогућити рад без ваљане документације.

За све информације власници соба и апартмана могу се обратити на телефон 51-000, локал 150, сваког дана од 8 до 14 часова.

PROGRAM RADIO BUDVE

PONEDJELJAK:

07.30 JUTARNJI PROGRAM
11.00 HIT HOROSKOP
12.00 COUNTRY COUNTRY USA
14.00 KULTURNI MAGAZIN
16.00 SPORTSKA RAZGLEDNICA
17.30 BUDVANSKA HRONIKA
18.00 SPORTSKI VREMENOPLOV

UTORAK:

07.30 JUTARNJI PROGRAM
11.00 HIT HOROSKOP
12.00 POP ART SAT
13.00 FIJAKER ZA DVOJE
14.15 EX LIBRIS
16.00 RADIO ORDINACIJA
17.30 BUDVANSKA HRONIKA
18.00 PRONADI SEBE
19.00 ORIGINALI I OBRADJE

SRIJEDA:

07.30 JUTARNJI PROGRAM

11.00 HIT HOROSKOP
12.00 SPORTSKA SRIJEDA
14.00 SPORT NEWS
16.00 MUZIČKI RULET
17.30 BUDVANSKA HRONIKA
18.00 PLAVO

ČETVRTAK:

07.30 JUTARNJI PROGRAM
11.00 HIT HOROSKOP
12.00 EKO OKO
13.30 PET PLUS
16.00 KOMERCIJALNI SAT
17.30 BUDVANSKA HRONIKA
18.00 NARODNA MUZIKA

PETAK:

07.30 JUTARNJI PROGRAM
11.00 HIT HOROSKOP
13.00 CARSTVO LJUBAVI
13.30 VOYAGE
16.00 SPORT-MUZIKA
17.30 BUDVANSKA HRONIKA
18.00 OZON
19.00 ROCKTRON
20.00 NOĆNI EXPRESS
SUBOTA:
07.30 JUTARNJI PROGRAM

11.00 TOP RAVANELLI
12.00 HIT HOROSKOP
12.30 ZVJEZDANI TRAC
13.45 IN AND OUT PARTY TIME
16.00 FONTANA ŽELJA
18.00 SPORTSKI KVIZ

NEDJELJA:

07.30 JUPI
08.30 KOMENTAR
09.30 TOP-CLASSIC
10.05 GRAD
10.55 VODIČ
11.00 DISCO PRESSING
13.00 CITY-PASSAGE
17.00 DOMENIKA OUT

MALI OGLASI:

10.15, 11.45, 15.15, 17.15, 19.45

NEDJELJOM:

10.45, 15.15, 19.45
VIJESTI SVAKIH SAT VREMENA

SUBOTOM I NEDJELJOM

U 10.15, 19
HIT DANA/NEDJELJE

POSILIJE VIJESTI

OD 20.00 DO 07.30
MUSIC NON-STOP

АП

КЊАЗ МИЛОШ БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ

ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297
ТЕЛ. ФАКС 52-518ДИСКОНТУ БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН
ТЕЛ. 52-378

"MONTENEGROTURIST" BUDVA

DIONIČARSKO DRUŠTVO U MJESOVITOJ SVOJINI
Trg Sunca broj 2

TURIZAM I UGOSTITELJSTVO
AGENCIJSKO POSLOVANJE
FINANSIJSKI KONSALTING
TRGOVINA NA VELIKO I MALO
ZASTUPANJE I KOMISIONI POSLOVI
VELEPRODAJA I MALOPRODAJA
ALKOHOLNIH I BEZALKOHOLNIH
PIĆA IZ PROGRAMA "TREBJESA",
COCA COLA, AGROKOMBINAT "13 JUL",
"RUBIN", "TAKOVO", "HANI" I DR.

TELEFONI:

51-008, 51-708; direktor Preduzeća
52-930, 51-136; Veleprodaja
52-871; Maloprodaja
51-954; Pravni poslovi
51-290; Finansije

Villa BALKAN Stari grad

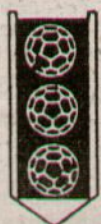
SVE VRSTE

UGOSTITELJSKIH

USLUGA

PO NAJPOVOLJNIJIM

CIJENAMA

P.P. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

ЖИВОТ И ИГРА

На обали Боке и мало изнад ње априла '97.

Ништа нема лепше на свијету него лице пуно веселости. На ову Његошеву, готово заборављену у данашњој плими мрзовоље, која тек по које лице није прекрила, подсетила ме ту недавно, једна Бокељка. И њена разиграна фамилија од чије пјесме и игре поскакује камена кућа у Доброти и весели се море које јој прагове дотиче. Свакодневно, годину дана већ.

Вјера Звицер је посве обична жена. Има четрдесет и једну, супруга и два сина, киоск за брзу храну уз металиште испред своје куће. Животна и радна биографија каквих је на стотине, баш у њеном граду, на хиљаде и милионе у нашој земљи и изван граница. Но, Вјера је и сасвим атипична. Судбина за причу, прича за весеље. Које се не прекида, нити ће.

Шансе да преживиш операцију су ти један према сто. Да овако наставиш за даљи живот немаш ни тај један проценат. Размисли, попричај с мужем, донеси одлуку...

Ријечи су биле јаче од неспорних болова у глави Вјере Звицер. Као да су остале утиснуте на бјелини зида велике собе на Хируршкој клиници у Београду, могла је да их чита сваког тренутка. И чинила је то, мијењајући непрестаном слике суве зиме београдске која се кезила испред њеног прозора и мирне обале заливске на којој су сједјели Лазо, Младен и Шћепан. Њена срећа; синови и супруг. Да ли натраг њима у загрљај, по још који дан живота или на операциони сто? Умријети ту, на рукама доктора који јој је без увијања саопштио дијагнозу и поставио дилему каквих срећом у животима људи није пуно, или се још мало мучити са својима, грчити лице, бјежећи испред погледа престрашене дјеце, па их онда напустити, брзо, и заувјек?

У јасној поруци доктора Милоја Јоксимића, било је, ипак, топлине. И наде. Један проценат, али велики као Авала, као Ловћен што је на стражи изнад Доброте, као добрата њених најмилијих. Одлучила је прије него што је стигао Шћепан и мирно му све саопштила читајући из његових великих очију: срећо, ако је то једино остало...

У медицини ту болест зову анеуризми. Проширење крвних судова. То је као када дјеца настоје да надувају дугуљаста балон, па пошто из својих мајушних плућа не могу да

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОДОСЈЕКА

ПИСА: Саво Грегловић

потисну много ваздуха појави се мекана цијев са пуно избочина на њој. На мозгу Вјере Звицер прецизни апарати чувене клинике у Београду, пронашли су чак пет таквих испупчења. Сваког тренутка венске набрекљине могле су да пукну.

Искусни неуро хирург, који сложене захвате изводи и по свијету одакле га зову, одлучио се да два пута отвара мозак пацијенткиње чија су му ведрина и енергија импонували, упркос тешкој слици која је била на његовом радном столу. Двије операције у распону од четрдесет дана, једнаест сати рада скалпелом испод лобање, дани наде и ноћи без сна у каменој кући у Доброти. Када се пробудила априла двадест и другог, деведесет шесте Вјера Звицер је у ве-

некако било јасније. Вјера Звицер је и прије болијести била весела, живјела за своје, не бринући готово ни једну бригу туђу. Захвална сваком госту који било којим поводом дође у њену и Шћепанову кућу. На чаши весела које овдје почиње чим гост етигну. И супруг весели, као да јој неки род дође, хвата се у коло чим са касетофона груне. Нема ту намјештеноса осмијеха, уштогљене добродошлице, разговора и послужења пристојности ради. Све што се чини креће из срца, прославља се живот.

Чекају нас двије свадбе, једна кумовска друга по родбини, па мој нови рођендан, прави распоред Вјера Звицер.

И као да јој је жао што све није одмах, вечерас већ, навија до даске музичку кутију и креће на „пробе“. Доћи ће и доктор Јоксимић, који је већ играо у колу добротском, Вјерином, љета врућег лани. Пријатељи су већ прави, мало прође, а да се не чују. И виде. Пријатељи су и сви други који живот живе, ту поред Звицерових, или било гдје друго у свијету.

Мада с Вјером нијесам причао о томе, убијен сам да је доктор Јоксимић био и већи оптимиста него што је то процентом казао прије него што је обукао зелено одијело и ушао у операциону салу. Болијест сваку побјеђују пацијенти, а не медицина. Бићеш здрав онолико колико ти хоћеш, бићеш млад колико сам одредиш, натоварићеш онолико среће колико захватиш... Вјера Звицер зна како се помјерају границе среће. Знао је то и професор Милоје Јоксимић.

селим очима доктора Милоја прочитала: победили смо. Покрети су јој били успорени, тијело измодено, само су очи биле широм отворене. Све је видјела, све знала, само је фалило снаге да кликне. Успјело је оно што једном у хиљаду успијева.

Један, али вриједан, река је Шћепану асоцирајући на докторов проценат док му је брисала радосне сузе које није скривао, не испуштајући је из загрљаја, неки дан касније. - Видиш Бог, Милоје спасио је и ја одијесмо убједљиву побједу. С нулом - три нула.

Обрни само ред, прекинуо их је доктор Јоксимић. - Прво ти, а Бог је зна се испред мене. Ти си победила. Херој си ти. А мислим да је ово и моја највећа побједи.

Дом Звицерових у Доброти су цијело љето грјала два сунца. Не зна се када је било топлије: за дана, када је пржило над Боком, или увече када је срећна породица музиком која бригу односи правила планове за нови дан. А онда се вјерио Лазо, баш као и отац му, у двадесет и првој. Играла је Вјера дан и ноћ, па опет тако. Без престанка, кола сваколика. Док гости нијесу од игре попадали. Па иза тога готово сваки дан је исти: кућа Звицерових је пуна музике и гостују. Не може бити да се не заигра, а ко с Вјером заигра, тешко њему. Осјетили су то сви гости и децембра прошле године, када је била свадба Лазова. Прецизни скенер је прије тога казао да мозак ради савршено, да игра прија Вјери. И на свадби је нико није могао надиграти: као да је међу њима била плесачица с подијума правих музичких сцена, а не жена која се не тако давно с душом дијелила.

Није ми могла одговорити на многа питања. А и чему ријечи: овога априла, док сам уживао у породичном концерту Звицерових, у Доброти, све ми је

је нешто начуо о овим крајевима, шири руке више према небу као да ће одговор одозго стићи, него што се обраћа саговорнику. У вијеку прошлости овдје је било знатно боље него сада. Пуна села, куће и обори, шест дућана, три пекаре, пошта, хотел, доктор на коњу. Данас старица и стараца осамдесет тр-оје, без продавнице и пекара. Пошту носе потомци настанени у Боки за своје и оне који су без порода или им је далеко, лукеуз неки и данас помињем.

Када је осјетио да питањем хоћу нешто да појасним, није ми дозволио да га прекидам.

Били смо поштовани и уважавани од окупатора. Цар Фрањо Јосиф се из Боке пео у Кривошије, а председник которске општине за двије и по године колико га зовемо неће ни аутом овамо. Но, да не схвате погрешно: колико смо вољели црно-жуту монархију и ћесара бечког, показало се Кривошијским устанком који је поведен баш овдје. Прво смо ћерали Турке, ишћерали Аустријанце и Угаре, а када остасмо сами један другоме окрену смо леђа.

Сјети ли нас се ко! Питање које ми је напросто излетјело, бесмислено и не на мјесту, ошину га попут муње. Црвенило појача испод немирних очију, лице се затегну, па пошто мало олабави, зачух: сјете, како да не, они што вријеме бистре. Метеоролози и географи који нас спомињу по воденом талогу, по чему смо најбогатији у Европи. Спомињемо и ми сами себе, и наше претке. О сахранама и четрдесницама, годишњицама и када мртвима споменике подижемо. Видите лијепе, овдје је црква најљепша грађевина, а тријем њен најпосјећеније мјесто. Мртве морамо испраћати на онај свијет како се то вазда чинило, живи тешко да могу даље испред прага. Зато када нам је недавно горио задружни дом, једна од новијих грађевина, пламен је имао мало свједока. Старици нијесу могли саћи, старим путем нико није дошао да би гасио. Ни да сажали, што би помоћи било равно нама двојици, тројици којима паде удио да буду гробари села и становника њихових.

Ништа нијесам питао. Ни зашто с мора у планину, ни како у осами дани промићу споро, уинат годинама које лете, ни којим путем даље. Њега, правог друма и нема: стари је излокан од времена и неупотребе, нови је у скелама и причама, па Горње Кривошије, изванпутне и убоге, с разлогом избјегавају господа у меким ципелама, кроја и коже талијанске и арманијевих одијела за које драча оће да пријене.

РАДИО БУДВА

98,7 И 106,0
МЕГАХЕРЦА

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ ДАВИДА АЛБАХАРИЈА, ДОБИТНИКА НИН-ОВЕ НАГРАДЕ
ЗА 1996. ГОДИНУ

„МАМАЦ“ - НАСТАВАК ПОРОДИЧНОГ ЦИКЛУСА

Градска библиотека је 28. марта организовала књижевно вече Давида Албахарија на коме је представљен роман „Мамац“ за који је аутор добио НИН-ову награду за 1996. годину. Ово је било прво представљање последњег добитника НИН-ове награде у нашој републици, а „Приморске новине“ објављују делове излагања Предрага Марковића, књижевног критичара и главног уредника издавачке куће „Стубови културе“, и Давида Албахарија.

ПРЕДРАГ МАРКОВИЋ

УКРШТЕНЕ ПРИЧЕ

Давид Албахари је година-ма култни писац, аутор који у своју прозу уноси и испи-сује најразличитије моделе савремености, чувајући при-том неколико опсесивних те-ма, уз стално инсистирање на једном аспектима литерату-ре - оном који је и разлику-је од других облика писане речи - на форми, поступку, на оном „како“. То је поне-кад достизало и меру разме-тања, али ауторово занат-ско умеће, реченица која се препознаје као Албахарије-ва, ипак није ништа друго до, с једне стране, споменик језику на којем се пише, и, с друге стране, исказивање огромног знања, оног које му омогућава да се у својим књигама стално пита над могућношћу да се исприча прича, да се ступи у контакт са читаоцем, што је писцу дозвољено само онда када га његово дело не спори као ствараоца.

Аутор у свакој причи и роману увек изнова поста-вља као проблем неколико

традиционалних тема које се могу именовати као теме породице, јеврејства и смрти. Критичари сугеришу да је „Мамац“ трећа књига у ци-клусу о породици, у коме је прва књига „Цинк“, књига о оцу, односно о смрти оца, за-тим књига о јунаку и могу-ћој дезинтеграцији његовог идентитета - „Снежни чо-век“, и прича о мајци, одно-сно смрти мајке у роману „Мамац“. Овде неминовно покушавамо одговорити на питање зашто аутор у свим својим књигама успева да ствара добру литературу на тему нечега што је умрло? Можда се на примеру „Мам-ца“ најјасније могу схватити разлози због којих је потреб-но да бисте чули један глас, да бисте препознали једну причу, да оно о чему се при-поведа умре. У „Мамцу“ ју-нак који напушта земљу са собом носи разне практичне ствари, али и неке на први поглед беспотребне: Библију, бедер за сналажење у Сте-новитим планинама и магне-

тофонске траке на којима се налази забележен глас мај-ке. Када са трака оживи глас прошлости, почиње па-ралелна прича. Ако читалац буде пажљиво пратио оно што приповеда мајка, видеће да је та жена рођена када и једна земља и да је умрла онда када и та земља. Нарат-ор покушава да разуме те две укрштене приче, прећу-тим ако ту удвојену причу није разумео раније, како ће је сада разумети и с којим ће моралним правом он да је пренесе неком другом. Све драме које се обликују око мајчиног живота, драме које се обликују око земље из ко-је јунак одлази, али и драме које настају у новој средини - разликују се по томе „ко“ говори, чији је глас аутенти-чан. На читаоцима је да из-међу тих различитих језика открију онај на којему је за-њих прича испричана, и да покушају разумети све оно што је умрло, а што је било вредно да се данас прича исприча.

ДАВИД АЛБАХАРИ

СПИРАЛА ИСТОРИЈЕ

У извесном смислу овај роман је заснован на жудњи главног јунака, приповедача да нешто више дозна о жи-воту своје мајке, но, исто-времено, он не препознаје промену и понављање, не прави разлику између тога, и не увиђа шта заправо мај-ка својом причом жели да му каже. То је она идеја која

искоришћени на припове-дачки начин.

Писац не пружа готове од-говоре, он, по моме мишље-њу, може само да постави питање, а од начина на који је поставио питање зависи каснији одговори. Док сам писао овај роман настојао сам да не правим потпуне паралеле (1941-1991.) јер

чињеница да се механизми неразумевања, мржње и зла понављају чак и тамо где су их људи већ осетили и до-живели, у дословном смислу речи, „на својој кожи“. Ка-ко човек од тога да побегне или како да се са тиме су-очи? Може написати књигу, као што сам ја за себе учин-ио трагајући за питањима која ће ме водити до могућ-их одговора. Но, занимљиво је да у Канади, која постаје центар југословенске еми-грације - овога пута не по-литичке колико економске када разговарам са људима из Босне о томе где ко ста-нује, и када кажем да стану-јем у северозападном делу града, неминовно ме упитају „Како можеш тамо да жи-виш“? Тамо има пуно Кине-за! Тада посматрам људе који су истерани из своје земље јер их је неко видео као Кинезе, али им то не смета да сада траже и про-налазе неке своје Кинезе. Надам се да нећу остати у Канади толико дуго да жи-вим да бих морао написати још једну књигу о тој спи-рали која се понавља и за-хвата људе у свом кретању.

Мене је у тако идентифи-кованој спирали историје посебно занимало како се једна мала заједница, као што је јеврејска, снашла, како су се други постављали према њој а како она према другима. До одговора на то питање сам покушао да до-ђем, схватајући, наравно, да правог и јединог одговора нема а да истина може има-ти више лица. Међутим, сматрам да једино ако при-станемо да уважавамо друге можемо очекивати од дру-гих да уважавају нас. И то је све што сам покушавао да-кажем у овој књизи, поста-вљајући то као проблем а не као унапред припремљен одговор.

Припремио:
Драган Радуловић

„HOMMAGE
ДАНИЛУ КИШУ“

ИСКОРАК У БУДУЋНОСТ

- Био је један од ријетких умјетника који не дијеле живот од стварања, нити чине ком-промисе у животу и умјетнич-ком чину. (Павле Газиводе).

У Средњој школи „Данило Киш“ је 10. и 11. априла одржана културна, научна и књижевна манифестација „Омаж Данилу Кишу“. Органи-затори ове четврте по реду манифестације су би-ли Средња школа „Данило Киш“ и Културно-просвјетна заједница Подгорице, а покровитељ и генерални спонзор Скупштина општине Будва и Хотелско-туристичко предузеће „Будванска ри-вијера“. Учеснике скупа поздравили су директор Средње школе „Данило Киш“ Михаило Вацко-вић и представник СО Будва Мирјана Маровић.

Замјеник министра просвете и науке Црне Го-ре проф. др Павле Газиводе, отварајући научни скуп између осталог је рекао:

- У својим књигама, од „Мансарде“ до „Гроб-нице за Бориса Давидовића“ и „Енциклопедије мртвих“, дубином проницања, снагом ријечи, увјерљивошћу слике, избором и оригиналношћу мотива, као и финоћом умјетничког поступка и обраде, Данило Киш је искорачио испред свога времена и изашао изван граница своје домовине. Био је један од ријетких умјетника који не дије-ле живот од стварања, нити чине компромисе у животу и умјетничком чину. Духовно моћан, стваралачки оригиналан, имао је личне и умјет-ничке храбрости и био кристално чист. Увјерен сам да ће нови истраживачи, и ви који се данас бавите Кишовим делом, у њему откривати нова значења, да ће пишчева слава расти, а млади људи од њега учити како треба мислити и одва-жно живјети.

Професор др Јован Делић је у свом раду ана-лизирао утицаје „српске књижевности“ - како је садржај тог појма дефинисао Гете - на поетич-ке премисе Кишовог стваралачког поступка.

Лирско, којим је Гетеов „Вертер“ презасићен, и иронично, које се слугује у пишчевој дистанци према јунацима, у самим је темељима Кишове поетике. Управо због тога Киш своју прозну стратегију и назива „иронични лиризам“.

Књигу Јована Делића „Кроз прозу Данила Киша“ публици је представила Божана Јелушић, а Зборник радова са прошлогодишњег скупа Славица Марковић. У наставку свечаности изло-жбу карикатура са ликом Данила Киша, аутора Градимира Смућ, отворио је Бора Бељански.

Поводом 70 година живота и 45 година науч-ног рада представљено је дело академика Миро-слава Пантића, о коме су говорили академик Ра-домир Ивановић, академик Чедо Вуковић, ака-демик Ново Вуковић, др Злата Бојовић, др Мио-драг Радовић и др Слободан Калезић.

Други дан научног скупа посвећен је предста-вљању дела Крста Ивановића, Стјепана Занови-ћа, Антуна Којовића и Стјепана Митрова Љуби-ше, који су заступљени у едисији „Књижевност Црне Горе од XII до XIX вијека“, а о којима су говорили приређивачи: др Мирослав Лукетић, академик Мирослав Пантић, др Злата Бојовић и академик Ново Вуковић.

Сјећајући се преминулог академика Петра Ца-цића, о значају његовог књижевно-критичарског дела говорио је проф. др Мирослав Егерић.

О животу и књижевним остварењима Стјепана Зановића говорили су: академик Мирослав Пан-тић, књижевник Гојко Челебић, др Злата Бојо-вић, др Радослав Ротковић, др Слободан Кале-зић, др Богуслав Желјиски и академик Радо-мир Ивановић.

Д. Радуловић

Из приредбе „Страшно уживање“

СРЕДЊОШКОЛЦИ У ЧАСТ ДАНИЛУ КИШУ

КРЕАТИВНИ НЕМИРИ

• Рецитал из Кишове поезије и прозе • На литерарном кон-курсу прва награда Сањи Трифуновић • Премијера драмског студија: „Страшно уживање“ •

У оквиру културне, науч-не и књижевне манифеста-ције „Омаж Данилу Кишу“, ученици Средње школе „Да-нило Киш“ извели су 10. априла поетски рецитал „Слике из баршунастог ал-бума“. Текстовете за рецитал из поезије и прозе Данила Киша изабрала је Милица Ђоновић, професор књи-жевности, а у рециталу су учествовали: Стево Вукиће-вић, Јадранка Вучинић, Ми-рослава Војиновић, Снежана Зеновић, Ива Јандрић, Александра Крговић, Сла-вица Зећ, Владо Јелушић, Андријана Бркановић и Ва-со Радовић, уз клавируску пратњу Гране Бикановић.

Поводом дана школе рас-писан је литерарни конкурс са темом о Данилу Кишу. Међу многобројним учесни-цима на конкурс, жири је прву награду додијелио Са-њи Трифуновић за текст „Faction&fiction“, другу на-граду добио је Огњен Радић за текст „Земља људождера - или, Наша прича“, а трећу награду Марија Жерајић за текст под насловом „Сат“. Награђени и одабрани радо-ви са конкурса објављени су у посебном издању школ-ског листа „Пешчаник“.

Драмски студио „Данило Киш“, који с успјехом ради већ четири године, преми-јерно је 11. априла извео по-

зоришну представу „Страш-но уживање“, рађену по тек-сту Вилфрида Хапела а у режији Бориса Лијешевца.

У представи су учествова-ли: Александар Арменко, Љубомир Вулевић, Брати-слав Бабовић, Марија Мај-кић, Миlena Марић, Данило Розгаја, Сања Бечић, Борђе Нововић, Славица Зећ и Миlena Рафаиловић.

Представа „Страшно ужи-вање“ у извођењу Драм-ског студија „Данило Киш“ биће пријављена за такми-чење аматерских позоришта које ће се одржати јуна ове године у Бијелом Пољу.

Д. Р.

је мене водила да у аутобио-графским елементима оних који су ми најближи прона-ђем елементе за прозу коју пишем, што свакако не зна-чи да је ово аутобиографска проза, већ проза у којој су аутобиографски елементи

сам свестан, као и већина нас, да потпуних паралела у историји нема. У историји постоје делимична понавља-ња, јер је историја спирална попут многих кретања у природи. Међутим, оно што је мене пре занимало јесте

ЖИВОТ И ДЈЕЛО МАРКА ГРЕГОВИЋА (4)

ПОРТРЕТИ, ИКОНЕ, ПЕЈЗАЖИ

На основу малог броја сачуваних дјела цјелокупан опус сликара Марка Грегорића можемо подијелити на три тематске целине: портрети, религиозна композиција и пејзаж. Највећи број сачуваних дјела припада портретном сликарству.

У раним радовима, по завршетку Академије у Бечу, придржавао се стилске и колористичке концепције наручилаца који је подразумевао реалистичко третирање пртежа и употребу тамне гаме. Отуда, настали у духу чистог академског реализма Грегорић портрети су цртачки сигурно изведени, надахнуто урађени и усредсређени на сличност са ликом портретисаног. По свом схватању сликарства у портретима је најближи „бечкој школи“ и то академском маниру који брижљиво бележи све детаље. Сви његови портрети, цијело вријеме, почивају на апсолутном поштовању правила перспективе и анатомије. Треба истаћи да су настали у вријеме када је почело да сазријева мишљење да је Беч и његова сликарска

Академија већ конзервативно сликарско средиште и да је Минхен увелико предњим. Записано је да се „Беч противи сваком новом смјеру у уметности и да један или други вајар или сликар оставља Беч и полази у Минхен или Париз“.

Бечка сликарска Академија је насупрот оваквог мишљења потпуно погодовала нашем сликару Марку Грегорићу. У потпуности је одговарала његовом прилажењу и поимању сликарства и односу према овој ликовној дисциплини и њеним начелима до те мјере да је и на својим каснијим путовањима по другим срединама остао вјеран академском маниру.

Најваланетнији Грегорићев портрети су они репрезентативног карактера на којима су главне личности познати грађани с Приморја и из Црне Горе.

Иако су неуједначеног квалитета они по свом изгледу и квалитетима садрже и одређени документарни значај јер представљају трајну забиљешку о појединим личностима. Као пор-

третиста, Грегорић је био доста једноставан у палети, јер су биле углавном пријатне двије до три боје, помало тврде у моделовању, али је зато успио да са изванредним смислом за изражавање карактера. Отуда су његови ликови, упркос извјесној стилизацији у упростијеном поступку веома живо и реалистички конципирани. Уметничка галерија Народног музеја Црне Горе са Цетиња чува четири Грегорићева портрета настала у временском периоду од 1888. до 1895. године. То су портрети „Луке Магуде“ откупљен 1950. године од Александра Давидовића, портрет Ивана Перазића настала 1895. године да би шест година касније Грегорић урадио још један портрет са истим ликом који се сада налази код једне породице у Режевићима. Портрет Ивана Перазића из 1895. године Народног музеј је откупио од Драге Медиговић из Петровца. Овој малој збирци Грегорићевих портрета припада портрет непознатог мушкарца као и онај са ликом Филипа Мартиновића Бајице који садржи све битне карактеристике Грегорићевог сликарског рукописа са свим особеностима опле-

мењеног академског реализма. Један од најбоље урађених Грегорићевих портрета је портрет Висариона Љубише који се налази у ризници манастира Праксковице а говори о изузетном сликарском умјећу овог уметника и његовим изражајним могућностима. Фигуру портретисаног извлачи из тамне позадине свјесно инсистирајући на јасно освјетљеном лицу док колорит своди само на неколико тамних тонова. Стишана импулсивност и необична пригушена свјетлост су доказ оплемењеног академског реализма.

Поред портрета Марко Грегорић је радио и на иконостасима како на Приморју тако и у другим срединама. За сада су нам познате иконе са ликом Христа и св. Козме и Дамјана из манастира Градиште, иконостас у цркви на Светом Стефану и у цркви св. Тројице у манастиру Режевићи. Иконостас у Саборној цркви у Мостару је у потпуности уништен током последњег рата. За разлику од портрета Грегорићеве слике са религиозном тематиком носе, нешто слободније изражајне идеје па отуда произилази и другачије постављање композиције, третирање ликови и употребу знатно свјетлијих

и ведријих тонова. Када је у питању иконографска страна Грегорић се јасно придржавао канона и захтева православне цркве. Улога његовог рада на религиозној композицији је од изузетног значаја када се зна да је он један од последњих уметника који ради на композицијама сакралног карактера у овом крају.

Последње године живота провео је у Београду и из тог времена нема сачуваних слика јер су уништене током рата. Пребивалиште му је било у хотелу „Империјал“ гдје је живио расипничким животом проводећи вријеме у пићу, коцки и са женама. Живео таквим начином живота веома брзо је дошао и крај имовини насталије од оца па на наступа најтежи период испуњен немаштином и глади. Петровчанин Марко Андрић је један од ријетких који се сјећа сликара из овог београдског периода када га је виђао на улицама зараслог у густу браду и косу, у поцијепаном одијелу.

Сликара Марко Грегорић је умро 1941. године у Београду и сахрањен је о трошку београдске општине.

Драгана Ивановић

„МЕТРИ ЖИВОТА“ И НА САТЕЛИТУ

Послије успјешног приказивања и низа награда на досадашњим свјетским филмским фестивалима, позната европска телевизијска и филмска компанија „КАНАЛ ПЛУС“ из Париза, одабрала је за приказивање на свом сателитском каналу, документарни филм „Метри живота“ редитеља Момира Матовића. Тако ће овај филм у наредних пола године имати прилику да виде гледаоци Француске, Монака, Маурицијуса, Корзике, Швајцарске и француских прекоморских територија.

Продуцентска кућа „Зета филм“ из Будве, ових дана очекује сличне вијести и за Матовићев филм „Жица живота“ који је тражен од програмских директора аустријске телевизије и кабловске телевизијске компаније из Амстердама.

Р.П.

Из предсјавне „Декамерон дан раније“

УСВОЈЕН ПРОГРАМ ГРАДА-ТЕАТРА

ЗА ПОЧЕТАК - САН ЉЕТЊЕ НОЋИ

На сједници Савјета „Град-театра“, одржаној 5. априла којом је предсједвао предсједник Савјета фестивала и предсједник Владе Републике Црне Горе Мило Ђукановић усвојен је предлог програма овогodiшњег једанаестог фестивала.

По традицији фестивал ће почети 1. јула представом „Сан љетње ноћи“ по Шекспировом тексту, у режији Никите Миливојевића, а у продукцији „Град-театра“ и београдског Народног позоришта.

Друга овогodiшња продукција „Град-театра“ биће „Јерма“ Фредерика Гарсије Лорке, коју ће на сцени Цитаделе поставити Љубослав Мајер, редитељ Народног позоришта у Сомбору, а речено је да ће се радити још једна премијера, највјероватније са Црногорским народним позориштем.

Окосници програма чини 18 представа међу којима су прошлогodiшње продукције: „Вановић Страхиња“ редитеља Никите Миливојевића, „Декамерон дан раније“ Јагоша Марковића, „Конте Зановић“ у режији Радмиле Војводић и „Радован Трећи“ Дејана Мијача. На програму су и представе „Путовање за Нант“ сомборског Народног позоришта, „Кући“ и „Турнеја“ Атељеа 212 „Новела од љубави“ Дечије позоришта из Подгорице, „Саломе“ Југословенског драмског позоришта и друге. Предвиђено је и гостовање представе „Горски вијенац“ Црногорског народног позоришта у режији Бранислава Мићуновића.

Из иностранства на фестивалу ће гостовати представе: „Роберто Пуко“ Словенског младинског гледалишта из Љубљане, „Птице“ и „Авантуре пинокија“ Театра „Кисмет“ из Барија, „Шта је уметницима те се враћају сваке године“ театра „Турски“ из Марсеља, „Медеја“ материјал“ и

„Квартет“ Атис театра из Атине, „Ко је први почео“ Македонског народног театра и друге.

У музичком програму чији су селектори Маја Поповић, Мило Митровић и Ана Котевска, предвиђени су концерти Наташе Вељковић, Рите Кинке, Александра Мадара, Бориса Краљевића, Радмиле Смиљанић, Дуње Симић и других. Једном ријечју, више од 20 концерата познатих пијаниста, цезиста, оперских мајстора, а биће приређене и четири балетске представе.

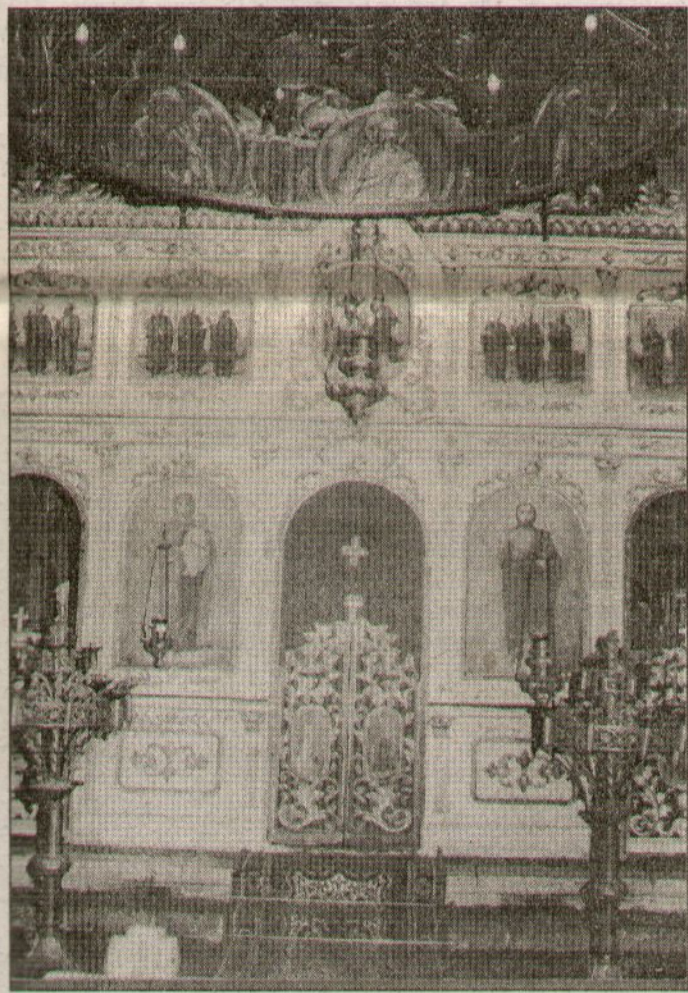
Ликовни програм чији је селектор Никола Гвозденовић чиниће изложбе слика Ратка Лалића, Доброслава Мрдака, Стефана Лукетића, Драгана Мојовића и перформанс Луке Лагатора.

У оквиру фестивалског програма биће одржана и друга Скупштина југословенског друштва за медитеранско позориште и уметност, неколико округлих столова, а на пригодан начин биће обиљежено и 150 година Његошевог „Горског вијенца“.

До почетка фестивала биће штампана монографија „Десет година Град-театра“, као и књига драма прошлогodiшњег добитника фестивалске награде „Стефан Митров Љубиша“ Душана Ковачевића.

Разматрајући расправу на сједници Савјета Мило Ђукановић је рекао да је програмска основа овогodiшњег фестивала веома добра па се може очекивати да ћемо имати квалитетан програм. Ђукановић је прихватио сугестије да се активира вансезонски живот фестивала, што значи да представе током године играју на сценама у Црној Гори и Југославији. На тај начин, рекао је Мило Ђукановић, створили би нешто богатији културни живот на цијелој територији Републике током цијеле године.

Р. Павићевић

Иконостас цркве Св. Тројице манастира Режевићи

Бошко Војтешић: ОДЛОМЦИ „ГОРОВАЧКОГ ДНЕВНИКА“

8. априла 1997. године. Замршени су лавиринти кроз које пролази писац, ходајући кроз вријеме и простор, сазријевајући. Има их много, вријеме. Нијесу смишљени само за писце који залазе у тајне. Смишљени су за све, подједнако. Можда, највећма, за оне који не умију да разријешавају тајне. Измислио их је животи, да би био бољатији или сиромашнији, јун смисла или бесмисла, ведар или тужан...

Због тога, вјероватно, пишем. Вјерујемо у писање јер оно враћа изубљену наду. Покреће у души заборављене, скривене свјетлости, Опишави снају и пјеру у будућности. Клонув и јун тауких простора у себи, колико пушта сам, на крају дана, вјероватно како је његов први смисао проишлекао мило мене. Чак без иједне лијеке ситнице, најближеј вриједи неке мале, сасвим безазлене радости. А одједном би, у поједином јеку тој торкој тјескобној ситни, заштреперила у мени непозната радости. Намах бих осјетио и поједино би ме захватила та радости када бих прочиташао неку тјесну у шек ошвореној књизи. Дар тјесника још каже или не каже. А ако каже Г не даје прве одговоре, не улази дубље у књижевну дјело. Да ријечи недоумицу, писац ипак при- стиже на одговор. Али његов одговор није вриједносна ошјена Г дуо је истијој субјектија коме припада дјело. Писац одговара на проблемски дуо пишања садржаних у његову дјело, а њихове сложености и њихове поруке открива и уметнички значај раније и новој дјела.

9. априла 1997. године. Писац је најмање позван да говори о вриједности своја дјела. Ту су, прије свега, читаоци. И криштика у коју све више губимо вјеру и наду. Гојово да је и немамо, озбиљно и одговорно. Писац је, када та у шакавим приликама упишати ништа мисли о својој дјелу, у недоумици. Да ли ипак да сам нешто каже о себи, јер криштика још каже или не каже. А ако каже Г не даје прве одговоре, не улази дубље у књижевну дјело. Да ријечи недоумицу, писац ипак при- стиже на одговор. Али његов одговор није вриједносна ошјена Г дуо је истијој субјектија коме припада дјело. Писац одговара на проблемски дуо пишања садржаних у његову дјело, а њихове сложености и њихове поруке открива и уметнички значај раније и новој дјела.

Проблеми које пред нас поставља животи имају, чини се, увијек

исти, сложену и никада до краја сагледиву драматичку. Једино ишће се из књиге у књигу мијења јесте лакоћа у писању, истовремена снаја и лајришавост у вриједи док пишем. Ситност. Она, чини се, све више помаже да гојово упишати мислима допремо до сјознаја које ошкривамо интуицијом и животином искуством. Неријетко, још бива ситност. Један дуо пишевој дара јесте у сјозности да упишке, искуства знање прима ситност. Ишће као ишће их, честито, саопшти- ва. Нарочито у младости. Писање је нарочито у младости ситност. Касније је оно много више смишљено, цизелирано, рађено. Не знам да ли данашњи начин мога писања вриједи колико онај ирије десет или више година.

10. априла 1997. године. Са својим родитељима никада нијесам разговарао о писању. Мада их је ишћимно занимало оно ишће ишћави. Они су далеко од књига. Жељели су да о мнго чему са мном причају. Али, некако сам увијек био друшћачији, зашворенији, када се наћам са родитељима. Гојово хушћави. Завежу ми се сви узлови. Моји и њихови. Вољели су да им причам како живим и ишћа радим, али Г хушћави заштре све моје ријечи. Раскривим се шек када одем, сјетан и јун кајања.

Достиа сам читаша и достиа писао када сам долазио код њих у Гор- виће, чини ми се данима и ноћима, до зоре. Мајка би ушћавала ноћу, молила да иде у кревет, и још ишћа се у њу уселио неки немир, или шћирах, од ишће ишће радим. Брижне мајтеринске ријечи честито ми одзвјајају у ушћима када се зашћекнем са књигом, сам у дубокој ноћи. Јесу ли ишће ријечи трижа савјести ишће заборављам мајчину брићу, блиједи ли њена љубав у овим дубоким ноћним часовима иред рад- стишћима, и љубавишћима, које ми нуди књига? Далеких већ осамдесетих го- дина, једне касне београдске ноћи, још вјероватно из Горвића, јун сјетне и кајања, напишао сам тјесму Мајчина слова:

Имаш, мајко,
Своја лична, сојсћивена слова.
Када ти мирују вришћи,
Када их помијераш јо сћолу
Лична часћољубља,
Ира ишћовишћи вришћи о шћоме.

Изрекавши
Рјечћишћи значај моје усамљености
И снају своје ишћине,
Твоја слова не желе да блишћијају.
Твој рукопис је рукопис свих ишћеника
И свих народа,
Све оно ишће је снажно у мени.

Да си писмена, мајко,
Да ли би моја слова
Личила на твоја слова?
То ошћијаје скривено у шћовишћишћи,
У шћовишћишћишћи усамљености
И немиру јуну добриће.

Ја сам на земљу
Пао из шћовишћишћи.
До вјетра, као ни до сјокосћишћи,
Себи још писам напашао јушћа.

Пјесму нијесам објавио, ошћала је међу корицама једној од мојих необјављених рукописа. Данас је, можда први пут јослије шћоликих го- дина, узимам у своје руке и у себим осјетам како се буде одсјени шћи давној расћоложена, упркос свему ишће је ишћило и ишће ће, авиј, је-

МОДЕРНА
ГАЛЕРИЈА

У оквиру сарадње са Центром савремене уметности из Подгорице у Модерној галерији је крајем марта и током априла одржана изложба „Ликовни умјетници Југославије“ на којој су представљена дјела Михаила Вукотића, Отона Постружника, Милоша Вушковића, Милана Цмелића, Еда Муртића, Сафета Зеца, Јоже Цуке, Петра Мазева, Милорада Ђоровића, Радисава Тркуље, Дада Ђурића и Димитрија Поповића. То је услиједило непосредно након завршетка изложбе „Парис и сусрети“ у Дворцу Петровића на Крушевцу гдје је фонд Модерне галерије имао истакнуто мјесто.

Милош Вушковић: Аутопортрет

ЛИКОВНИ
УМЈЕТНИЦИ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

платну и цртежи имају антологијску вриједност и адекватно представљају пресјек модерне уметности у југословенском сликарству. Оно што је заједничко и што прожима општи утисак изложбе је јака интимистичка нота која подразумева однос умјетник-тема. Отуда произилази разноврсност умјетничких виђења

Изложба у Модерној галерији пружила нам је могућност да на једном мјесту сагледамо поетски реализам на пејзажима Михајла Вукотића и Отона Постружника, експресионизам Милоша Вушковића на предста-ви Цетиња из 1959. Милан Цмелић је потврдио да припада оним сликарима који су задржали један пријатан поетски реализам без обзира што се око њега ваљао велики талас апстракције. Визија Задра Еда Муртића из раних педесетих је један од изванредних примјера његове надмоћи боје са којом је на мајсторски начин успио да искаже филозофију трајања и живљења опште. Изложени радови Сафета Зеца, пружају слику о умјетничкој личности која, суверено владајући разним техникама, увијек изнова, концизно и предано, нијансира своје визије и широке преокупације.

Цијука нам је и овога пута потврдио а Зоран Кржић још једном подсјетио својом изјавом да „Парадокс не постоји у сликама Јоже Цуке већ у животу који одликава и коментарише често проишно, понекад и саркастично, али увијек продорно“. Занимљиве су иконографије Петра Мазева, Милорада Ђоровића и Радисава Тркуље. Цртеж је овога пута представљен двојицом најизразитијих црногорских мајстора – Дадом Ђурићем и Димитријем Поповићем. Овдје изложени цртежи потврдили су њихово умијеће да у изванредном споју фантастичног и тајанствености магичног, уз присуство симболике, изграде свој тајновит и њима својствен рукопис. Уз снажно присуство надреалног, њихов цртеж постаје права визуелна енигма која путем сензибилности успијева да облике претвори у каролију ликовног транспонованја.

Д.Ивановић

НАГРАДА „ЖИЦИ ЖИВОТА“

Послије приказивања у Музеју савремене уметности у Њујорку, документарни филм „Жица живота“ редитеља Момира Матовића, освојио је прву награду на интернационалном филмском фестивалу у Аспену, познатом америчком зимском монденском центру.

Послије ГРАН ПРИЈА, ово је најцјене-нија награда коју даје наш фестивал, а до-

дијељена је филму „Жица живота“ који са посебним сензибилитетом изражава аспект човјекове судбине и то једном дивном поруком преноси публици широм свијета – каже се у писму директора фестивала Лауре Диелен, упућеном продуценту „Зета филму“ из Будве.

Р.П.

КУЛТУРНА БАШТИНА

ЦРКВА Св. НЕЂЕЉЕ
У ЧЕСМИНОВУ

Случај је хтио да се недавно, осамнаест година после земљотреса, приликом санационих радова на обнови гробљанске цркве у Чесминову код Св. Стефана, деси откриће необично вриједног фреско сликарства. Почетком априла, стручна екипа конзерватора Републичког завода за заштиту споменика културе Црне Горе је окончала поступак цјеловитог откривања овог, за наше подручје, изузетно значајног живописа који према првим претпоставкама потиче из XV вијека. Откривени дио површине око 40 м² је, углавном, концентрисан у сјеверном дијелу цркве према олтарском простору укључујући и апсиду, а иако прилично оштећен, свједочи о сликарству високих домета које, према тренутним са-знањима, нема ближих паралела на простору Паштровића.

Чесминово, заселак села Врбе, се налази непосредно изнад Св. Стефана, према Режевићима. Име је добио по дрвету чесмину на које се овдје често наилазило. Нема писаних података о поријеклу гробљанске цркве посвећене Св. Неђељи. Према народном предању, у старо доба, док је по околним селима харала куга, појавила се на литици према мору, у Свети дан Неђеље, Св. Неђеља и спасила народ овог засека од опаке болести. У знак захвалности, на истом мјесту гдје се светитељка појавила, као завјетни дар сељана, подигнута је црква.

Необичајно поставље-на, у правцу сјевер-југ,

слично као и цркве манастира Св. Митра у Војнићима, својим прочељем црква гледа на чудесну љепоту визуре пучине, Св. Стефана и будванског залива. По свом архитектонском склопу слична је низу цркава на које наилазимо на околним локацијама, а представља једноставну једнобродну грађевину издужене основе са плитком полукружном апсидом на сјеверу и порталом са окулусом на југу који надвисује тродјелни звоник „на преслицу“. Споља, према апсиди и према степену којим се прилази порталу, јасно је видљива структура живе стијене на којој је црква подигнута. На фасади саграђеној од грубље обрађених тесаника поређаних у релативно правилне хоризонталне редове, примјетне су интервенције новијег датума као што је грађња звоника и постављање монолитних оквира на улазним вратима, лучним прозорима и окулусу, што указује на обнову цркве из 1867. године о којој постоје подаци, или из неког каснијег времена. Крајње једноставну унутрашњост храма освјетљавају по један узани лучни прозор на бочним зидовима, као и прозор на апсиди.

Свод је полуобличаст, мада је карактеристично да се у дијелу олтарског простора благо прелама. Унутар средишта олтарског простора налази се једноставна четвртаста часна трпеза.

На откривеном дијелу живописа могу се разазнати извјесне карактеристике које ово сликарство везују

за касносредњовјековну епоху. Устаљена византијска иконографска схема примјетна је и на овом живопису које у најдоњој зони почиње ниским геометријским једноставно орнаментисаним соклем. Изнад сокла, у олтарском простору, могу се препознати стојеће фигуре светитеља – архиепископа „Оранте“ са Христом Емануилом у медаљону на прсима. На олтарском зиду, изнад калоте апсиде, може се уочити представа Христа као „Неукротиви образ“. На источном и западном зиду, према олтарском простору, дијелом обухватајући и њега, изнад реда стојећих светитеља, уочљив је ред допојасних свјетих ликована унутар кружних медаљона.

У зони свода препознатљиве су композиције из циклуса „Великих празника“ и то: „Рођење Христово“, „Сретење“ и „Крштење“ на источном и „Распеће“ на западном зиду.

Ријетка усклађеност пропорција ликована, прецизан и племенит цртеж, као и не свакидашњи колорит у којем преовлађују тонови зелене, окер, црвенкасте и плавичасте боје, основне су карактеристике овог сликарства, чија ће правилна валоризација морати да сачека предстојећу конзервацију и рестаурацију, када ће оно поново, бар дјелимично оживљено, повезујући времена у вјечном, засијати својим правим сјајем.

Луција Ђурашковић

ЦВЈЕТАЊЕ ПОЉА

дино остварили у ономе што зајимали.

11. априла 1997. године. Када објавим књићу она ми изгледа друшћачија, мање моја. Мој однос према њој се измјенио. Нијесу више то оне ствари које сам писао, дојучерина, цијело, изнова писао до дубоко у ноћ. Волим да их читам чисто прекуцане, припремљене за читање, док је још на њиховим маргинама свјежи њеко осјећај и заноса, доживљаја сложених у стихове. Писац многи држи до своје књиће, многи му је до те ствари док је пише. Послије Г какве користи од што читањем држи до њене вриједности!

Призана читалица, ојене књићке, имају значаја за писца, али његова права задовољства, и радости, сагоре у писању.

Животи не може да се схвати без поезије. Када би нам, неким немогућим случајем, било ускраћено да пишемо, чини се да више не би ни живјели. Без књиће, бјелине хартије и оловке, били би мртви, можда и физички мртви. Анри де Монтиерлан, велики француски романописац, убио се јер, сипар и обвешидио, више није могао да чита и да пише, да људски живи. Не, није то слабост, већ отворено гледање стварности у очи. Замислиће један јун људски вијек проведен са књићма које су му, на крају, ускраћене. Ма која и ма шта имао, човјек наједном у старости остане сасвим сам, и пуси, као на пусиом острву. Писање и читање одржава душу писца.

Човјека који воли књићу никада не може да обавије пусиош, паучина досаде и самоће. То искуство се, прије свега, односи на писца. Поезија у човјеку није ништа друго до промашено цвјетање поља, најчистије је Осип Мандељштам. Једино у врсту књиће знамо за то промашено цвјетање поља које није ништа друго до наш прави, најчистији живот.

12. априла 1997. године. Њећи се пред нама расклопе стварице мора, стварице шуме, језера, планина и ријека. Расклопе ли се и књиће, њихове бијеле, непрочитане стварице? Или се управо тада склапају, остварују на полицама све док се не враћамо с мора, свјежи и орни за по-

ва читања? Остварују у тишини библиотеке, наших закључаних соба. Остављамо их као све што би могло да нас обавезује и изискује напор. Одлазимо далеко од њих. Оне остварују. И оне треба да се одмор Г далеко од наших руку које их држе, прелиставају, подиривају, биле жење књиће.

Њећи хоћемо да одморимо. Да будемо без иједне обавезе и бриге. Без иједне књиће.

А књиће не умарају. Књиће би на одмору требало да буду са нама, да и тада буду приликоване. Јер, ето, понекад се деси да на одмор пођемо без гјече, сами. Али књиће би увијек требало да донесемо.

Понесимо свега неколико, непрочитане, или оне које желимо још једном да прочитам. Понесимо оне које ће нас одвојити од свакодневне животице, оустити и забавити. Или пак понесимо оне сложене књиће које ћемо на миру, напешане прочитати. У тишини некој приморској традици, заједно, оствару, неке стиљевите шуме или звијачајно хрстиће, имаћемо до миле воље времена за „озбиљно“ читање. Нарочито оне којима се шака задовољства, збој тзв. презаузећности, ријетко пружају.

Што би смејало оцу да у свој кофер, макар крадом, сипаи романе Хенри Милера, мајка лаку, заводљиву прозу Мома Кајора Г да се подјејти својих лејришних стиљевних дана. Син би могао да чита исто или нешто сасвим друго. Романишћина кћерка, умјесто о Бобу Дилану, мога би да маишћу о калешћинама и њиховим љовидбима, мога би да пријрили Цозефа Конрада. Да се мало огледа у његовом Олелегалу мора. Да чита и лирику о мору, о води. Читајући поезију Бранислава Петровића можда би пожељда да јој се неко на обали, пред вече, удвара као што се пјесник удвара својој поцрнелој дјевојчици у књици Моћ говора.

Но књиће нијесу баш равноправни чланови наше породице. Не одлазимо са њима често на одмор. Одмор је, рекло би се, без њих забав-

нији и лакији. Кафане, лаки вечерњи проводи на некад прејутим, зајлушујућим љерасима, јушане, сунчање без мисли, сан, можда транзитиор или лејтимичко читање новине Г једини су садржај те наше дуго чекане, празничке, а слободне и сунчане, сезоне.

Обично мислимо да се на одмор не носе и не читају оне тежке, сложене, конвулзивне књиће. Гусиће сјенке маслињака и клуће под њима чекају нас да им предамо свој умор и да нам расирише бриге. А ако већ идуће дана расклопимо књићу! Оћкрићемо њене дубоке људске пориве и драме, њене тијине. Заћурићемо своје мисли бар једном, несмешано, у те бијеле стварице из чијих дубина пред нас изроне догађаји и осјећања која смо некада и сами, не једном, доживјели.

Многи доживљаји с љећивања заувјек се урежу у нашу душу. Таложе се и остварују у нама та бојашћива. Многи је лијејих часова којих се радо сјећамо не само збој сунчаних залазака, не збој вечерњеј мира и шаласа, већ и збој књиће које смо тада прочитали.

Свеједно што књиће никада не пружају оно што снови обећавају.

Књића

Нахрани ме, књићо,
Својим стварицама.
Не живи се
Само од хлеба.

Најбоје мудрости
Из бијелих лајишћу.
Не живи се
Само од вина.

Књићо,
Ти си мој родитељ.
(Наставиће се)

ИЗ СТАРИХ БАУЛА

ПРИПРЕМИЛА
ЉИЉАНА ЗЕНОВИЋ

ВЛАДИМИР МОШИН

ПАШТРОВСКИ СПИСАК
ДУШАНОВА ЗАКОНОДАВСТВА
ПРЕМА ЗАГРЕБАЧКОМ РУКОПИСУ (3)

Чини ми се да би најзгодније вријеме за стварање младе редакције, која је имала за циљ прилагодити Душаново законодавство новим приликама, био крај XV вијека, доба коначне пропасти црногорске државе и пријелаза приморских крајева под млетачку власт која им је оставила аутономију. Ако је то тако, онда постоји једна историјска личност, обавијена ауреолом легенде, која се сугестивно намеће код рјешавања постављених проблема. То би могао бити Стеван Штиљановић, паштровски кнез, на пријелазу из XV у XVI стољеће. Пошто је у младим годинама стекао „књижевне наказане“, провео је неко вријеме „код државних“. Према сачуваном документу, послје смрти своје жене Анђуше, оставио је опоруком њен мираз њезиној родбини, желећи напустити своју кнежевину. Према паштровској легенди, опростио се на скупштини с народом и отишао у Српјем, а Паштровићи се потом за вјере да послје Стевана неће више никад бирати кнеза. У првој трећини XVI вијека налазимо га као михољачког и глоговичког властелина и кастелана градова Новиграда и Ораховице, као сталног присташу краља Фердинанда у грађанском рату с Иваном Запољем. Тада добива од Фердинанда велика имања, напоје посјед Ezztuyen у Српјему који је некад припадао херцегу Ловри Иљочком. Црквено предање зове га и господаром Моравић-града у Српјему и Шиклоша у Барањи. Посљедњи се пут спомиње као префект града Валпова 1540. године, а послје пет година налазимо (према запису из 1545. године) у фрушкогорском манастиру Шишатовић мошти „св. праведног и дивнога Стефана Штиљановића, сербског деспота“. Ту се око Стефана Штиљановића ствара легенда која га зове властелином, кнезом, деспотом, краљем па и царем; њему је деспотица Јелена, удова деспота Јована Бранковића, предала као рођаку деспотску част над српским народом. 13) Ни легенда, ни историјски подаци који у то доба управљају пажњу на другу страну, не говоре о неком кодификаторском раду Стевана Штиљановића. Али, ако је заи-

ста прерада млађе редакције настала у Српском приморју на пријелазу из XV у XVI вијек, ако је тај приморски предлог постао базом за сријемско-војвођанске варијанте; ако је постојала нека ауторитативна личност која је могла тај посао изградити у доба пријелаза његове кнежевине под млетачку власт и касније се њиме служити на својим сријемско-војвођанским посједима, онда нам се чини најприроднијим везати тај рад за личност овога посљедњег паштровског кнеза и каснијег сријемског властелина кога је народна традиција учинила и посљедњим српским деспотом. У том случају није искључено да ширење легенде о св. Стевану Штиљановићу у друге области српског народа, чак у Призрен, гдје га народна традиција замјењује са Стефаном Душаном, пренесени на Штиљановића оснивање Арханђеловог манастира, стоји у некој вези са пријелазом млађе редакције Душановог законодавства у те крајеве.

Разумије се, ову претпоставку доносимо више као питање и сугестију за евентуално детаљно истраживање.

Рукопис Југословенске академије бр. III-28 који овдје објављујемо укратко је описао Флорински(14), онд Новаковић(15), касније површно с нетачним подацима и кривим датирањем, Р.Строхал(16) и напосок врло пажљиво с лијепог анализом А.Соловјева(17). То је рукопис од 18 листова, писан брзописом XVIII вијека. Има неколико записа на првом мјесту, међу којима је један датиран 1754.г. На посљедњем је, несигурном листу, Кукуљевићев запис да је рукопис из Режевачког манастира у Паштровићима, а многобројни талијански и турцијски у тексту свједоче да је рукопис настао у овом крају. Први дио рукописа - Благочастиваго и христољубиваго цара Великог Константина Иуистиниана закон - сачуван је у цјелини. Објавио га је р. Строхол у Мјесечнику 1911. г. Други дио - Маџедонског цара Стефана закон - још није објављен.

На жалост, тај други дио рукописа је веома оштећен: недостаје неколико листова

с текстом од 6. до 109. члана ДЗ (према Призренском рукопису), онда лист између 14. и 15. Фолија (са чл. 135-142), те крај (од чл. 133 Раваничког рукописа). Ранији истраживачи нису забиљежили да је испред појединих чланова нетко у новије вријеме ставио оловком бројне ознаке, редом почевши од 1. броја. Те се ознаке не слажу ни с ознакама Призренског рукописа, ни с Текелијиним, те су очигледно стављене прије него што су објављена та два текста, тј. прије 1859. године. Код наведених бројки долазе прекиди и то на истим мјестима, гдје недостају листови: према томе те су ознаке стављене прије него што је Кукуљевић одио рукопис из Режевачког манастира и, сачињаши концем сачуване листиће, улијепио их у своје корице. Да ли су ти изгубљени листићи остали у Режевцу? У сваком случају наведени податак је од знатне важности јер свједочи да је изгубљени дио рукописа првобитно садржавао, ако не све, а оно свакако највећи дио чланова Законика.

Иако је текст првог саставног дијела већ издао Р.Строхал, није нам се чинило упутним да се ограничимо на издање самог другог зборника. И то не само због знатног броја већих грешака у наведеном издању, него и због још два врло важна разлога. Први је што оба зборника сачињавају цјелину, те се међу собом допуњавају. Сачувани подаци о примјењивању Паштровског зборника у правном животу упућују нас час на један, час на други његов саставни дио. Други је разлог, да Строхалово издање не води рачуна о подјели текста на чланове у другим рукописима, што је од врло велике важности за упоређење текста у појединим варијантама.

13) Види: М.Костић, Стеван Штиљановић, Глас. Срп. Акад. 1923. 54-99.

14) Оп. цит. 258-261.

15) Законик, стр. LHHIII.

16) Р.Строхал, Такозвани Закон цара Константина и Јустинијана у Срба и уопће у Јужних Славена, Мјесечник Правн. друштва у Загребу, год. XXXVII, књ. I, 229-241.

17) Архив за правне науке, XLIV, 17-26.

ТРАГОМ ДОКУМЕНАТА ПРОШЛОСТИ
ПРИПРЕМА: МР МАРКО Ђ. ИВАНОВИЋДОБРОВОЉАЧКЕ ЗЕМЉЕ У
ПАНЧЕВАЧКОМ РИТУ (65)

В - МАИНИ

1. БОРЕТА Андрије ИВАН, из Борета. - Увјерењем министарства војске и морнарице КЈ Ђ. Д. бр. 9176/32 признаје му се својство добровољаца - борца.

Налази се на списку, под бр. 1246 за Бококорторски срез, неподмирених добровољаца који су подијели молбе за додјелу земље до 31. децембра 1933. а којима, према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/VIa од 26. септембра 1935. , треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом за 1938/39. год. Под истим бројем (1246) налази се на списку добровољаца који су, према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39, уведени у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајуће им компетентције на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде у тзв. Панчевачком риту. Земљу је примила у посјед као супосједник жена Стане преко делегата Јововића, пред. Главног одбора.

2. БОРЕТА Иаа НИКО (1883-1918.), из Борета. - Доброволац у Црногорској војсци КЦГ - Ловћенски Одред (Маинска чета - Добровољачки батаљон у Грбљу) 1914-1916.

Од Аустро-Угарске интерниран у логор „Шпањола“ - Херцег Нови, 5. фебруара 1916. У затвору је био 3 мјесеца, а затим узет у аустрјску војску. У војсци је био болестан (лијечио се и прије рата у Шибенској болници, 1907.) и умро је у болници у Рису или Перасту 10. априла 1918. Од својих је донешен и сахрањен у Борету, а жени Стани Аустро-Угарска је исплатила 2.000 круна за погребне трошкове. (Општинско увјерење од 5. новембра 1926. и изјаве Васа Ђ. Борете и Тановића).

Увјерењем Министарства војске и морнарице Ђ.Д. бр. 923/31 признаје му се својство добровољаца - борца.

Налази се на списку, под бр. 1223 за Бококорторски срез, неподмирених добровољаца који су подијели молбе до 31. децембра 1933. а којима, према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/VIa од 26. септембра 1935. , треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом 1938/39. год. Под истим бројем (1223) налази се на списку добровољаца који су, према рјешењу Комисије за аграрну реформу у Петровграду бр. 6852/39, уведени у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајуће им компетентције у тзв. Панчевачком риту.

У именику добровољаца који су коцком извучени за II насеље у панчевачком риту, води се у записнику под бр. 967/67 од 18. III 1941.

3. БОЖОВИЋ Ђура Савова ВУКО (1881-1935), из Подострога. Доброволац у Црногорској војсци КЦГ - I Балкански рат 1912/13; налази се на списку добровољаца Првог самосталног добровољачког батаљона у Црногорској војсци од 1912. год. За учешће у Балканском рату, Министарство унутрашњих дела КЦГ - Управно одјељење, издаје му (на Цетињу, 18. маја 1913.): „Увјерење - које се даје Вуку Божовићу добровољцу из Маина (Бока Которска), да је био у добровољачком батаљону Приморског Одрета Кр. Црногорске Војске, у вријеме од 3. новембра 1912. год. до 15. априла 1913. год. Горе речени Вуко Божовић, за све вријеме свога боравања у поменутом батаљону показао се је храбар, послушан и за све вријеме вршио је војничке дужности тачно и савјесно на задовољство његових старјешина“.

Доброволац у краљевској Црногорској војсци - Ловћенски Одред (Маинска чета - Добровољачки батаљон у Грбљу) 1914-1916.

Увјерењем министарства војске и морнарице Ђ.Д. бр. 5035/33 признаје му се својство добровољаца - борца.

Налази се на списку, под бр. 1272 за Бококорторски срез, неподмирених добровољаца који су подијели молбе за додјелу земље до 31. децембра 1933. а којима, према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/VIa од 26. септембра 1935. , треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом 1938/39. год. Под истим бројем (1272) налази се на списку добровољаца ко-

ји су према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39, уведени у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајуће им компетентције у тзв. Панчевачком риту.

У именику добровољаца који су коцком извучени за II насеље у Панчевачком риту, води се у записнику под бројем 1009/57 од 18. марта 1941.

4. ВУКОТИЋ Илије Јовова КРСТО (1896-), из Мажића. Доброволац у Краљевској Црногорској војсци - Ловћенски Одред (Маинска чета - Добровољачки батаљон у Грбљу) 1914-1916. Од Аустро-Угарске интерниран у логор „Шпањола“ - Х. Нови, 5. фебруара 1916. У затвору био 10 мјесеци, затим узет у 37. ст. пук аустрјске војске све до њене капитулације, 1. новембра 1918.

Од Министарства војске и морнарице признато му је својство добровољаца - борца.

Налази се на списку добровољаца, под бр. 1243 за Бококорторски срез, који су, према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39, уведени у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајуће им компетентције на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде у тзв. Панчевачком риту. Земљу је примио у посјед као супосједник преко делегата Јововића, пресј. Главног одбора.

Право на земљу има Вукотић Маре Маркова.

5. ГИГОВИЋ Марка ИВО, из Лаза. Доброволац у Краљевској Црногорској војсци - Ловћенски Одред (Маинска чета - Добровољачки батаљон у Грбљу) 1914-1916. Послије капитулације Црне Горе јануара 1916. од Аустро-Угарске интерниран је у логор „Шпањола“ Херцег Нови. У „Шпањоли“ остао 2 мјесеца, осуђен на 10 година робије у Котору, а издржавао казну у затвору у Грацу.

Има својство добровољаца - борца.

Налази се на списку, под бр. 1222, који су, према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39, уведени у посјед на дан 30. септембра 1939. на припадајуће им компетентције на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде КЈ у тзв. Панчевачком риту. Такође, добио је био добровољачку земљу на велесједиима Осијека у Славонији.

Конечно, Иво је одустао од земље и у замјену је узео 50.000 динара у државним обвезницама (види: „Приморске новине“, бр. 399 од фебруара 1996.).

6. ДУЛЕТИЋ Илије-Ђура МИЛО (1893-1970), из Дулетића. Доброволац у Краљевској Црногорској војсци - Ловћенски Одред 1914-1916; дошао из Америке 2. новембра 1914.

Доброволац у Српској војсци - Солунски доброволац 1916-1918; одступио преко Албаније за Крф и Солун јануара 1916; дошао у резервне трупе 30.V 1918; упућен у оперативну војску као борац у Солун 29. IX 1918; служио у 1 чети, 3. батаљона, X п. пука. Није одликован албанском Споменцом, јер је изостављен из списка (грешку је направио Јоко Л. Борета).

Увјерењем Министарства војске и морнарице Ђ.Д.Бр. 5504 од 28. марта 1932. признаје му се својство добровољаца - борца. Налази се на списку, под бр. 1238, за Бококорторски срез, неподмирених добровољаца који су подијели молбе за додјелу земље до 31. децембра 1933. а којима су, према рјешењу Министарства пољопривреде КЈ бр. 62276/VIa од 26. септембра 1935. , треба додијелити земљу за економску 1937/38. и дијелом 1938/39. годину. Под истим бројем (1238) налази се на списку добровољаца који су, према рјешењу Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровграду бр. 6852/39, уведени у посјед на дан 30. IX 1939. на припадајуће им компетентције на посједу Колонизационог фонда Министарства пољопривреде у тзв. Панчевачком риту.

Индивидуално је уведен у посјед и добио земљу у Панчевачком риту у насељу II и III:

III-LHHHH/985/1	од 3 кј. и 800 кв.хв.
II-1/2/8	од 4 кј.
башта	од 1.100 кв.хв.
кућни плац	од 800 кв.хв.
Укупно	8-кј. 1.100 кв.хв.

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE GRAĐEVINSKIH POSLOVA
STANOV I ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/ 52-790, tel. 51-764

SHAP INTERNATIONAL
EXPORT - IMPORT
85310 Budva, ul. Mediteranska 7, Yugoslavia
Tel. 086 51 513, Fax: 086 51 175* AGENCIJSKI POSLOVI - PRIVATNI SMJEŠTAJ
* TRGOVINA NA VELIKO I MALO
PREHRAMBENIM PROIZVODIMA

SCI SHOP BUDVA COMMERCE INTERNATIONAL

85310 BUDVA, Piva proletarska s 43/1, Tel: 086 52-732, Tel/Fax: 086 51-705

SALONI NAMJEŠTAJA

Budva, Tržni centar, Tel. 086/51-883

Budva, Mediteranski sportski centar

Tivat, 21. novembar bb, Tel. 082/61-321, 61-735

- maloprodaja

- veliko prodaja

- inžinjering

- usluge

- prevoz robe trećim licima

Veliki izbor namještaja i roba za opremu domaćinstava i poslovnog prostora

RESTORAN "GRBALJ"

Trg Sunca bb Budva Tel. 41-564, 51-344, 52-300

**SVI DOMAĆI SPECIJALITETI,
KASTRADINA,
BAKALAR,
SVE VRSTE RIBE,
JAGNJEĆE PEČENJE,
ROŠTILJ,
GOTOVA JELA ...**

КУТАК ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ

ЗАШТИТА МАСЛИНЕ

Болијести, штеточине и корови на воћкама (па и на маслини) наносе велике штете које се огледају прије свега у смањењу приноса и квалитету плодова, изазивају алтернативно рађање, и смањују период родности и дуговјечности воћака. Њихова појава се примјећује током цијеле године а нарочито у периоду вегетације. Најчешћи проузроковачи болијести су гљивична обољења, затим бактерије и вируси. Врло је значајно познавање биологије паразита и штеточина како би се дјеловало превентивно и интервенисало, прије свега хемијским средствима, док је толерантан праг штетности тј. најпогоднији моменат за примјену одговарајућих пестицида, а да не дође до загађења плодова.

Ово приликом говоримо о најзначајнијим болијестима, штеточинама и корову код маслине као најзначајније културе нашег приморја.

Пауново око је гљивично обољење лишћа маслине. Нападнуто лишће жути и рано опада. Најчешће се појављује за вријеме кишних периода од септембра до јуна. У циљу заштите маслине треба прскати 1,5% бородовском чорбом почетком јесени и крајем зиме. Ако смо у једној сезони извршили квалитетно прскање не би требало очекивати болијест у наредној години.

Рак маслине изазива бактерија која најчешће напада коријен, коријенов врат, дебло и гране. На нападнутим органима се појављују израштаји тамне боје различите величине, а нападнути органи се суше. Треба напоменути да се болијест највише развија на коријену и коријеновом врату младих садница у расаднику. Болијест се сузбија садњом здравих садница. Код калемљења узимати здраве подлоге и калем гранчице. Све повреде на стаблу настале резним, ломљеним грана, по-

вредом оруђима и сл. дезинфекovati 2% бородовском чорбом. После града засад опрскати 1% бородовском чорбом. Алат (маказе, тестере, сјекире, ножеве) дезинфиковати са 1 раствором сублимата.

Маслинова мушица је опасна штеточина која има најчешће 2-3 генерације. Ларве мушице се хране месом плода који насилно сазријева и отпада дајући мало уља лошег квалитета. За успјешно сузбијање треба пратити лет мушице да би се утврдио погодан тренутак за прскање. У току вегетације обавити 2-6 третмана једним од препарата: диптирексом 80, малатионом Е 30, системном 40 и сл. Успје-

шно се сузбија употребом тзв. затрованих мамаца спржених на сљедећи начин: на 100 литара воде даје се килограма буминала и килограма рогора или системина. Са овим мамцима се прскају поједине гране на стаблу. Са десет литара може се заштитити око 100 стабала. Рокови примјене су почетком јула, затим средином августа, почетком септембра, друга половина септембра и средина октобра.

Маслинова штитаста ваш напада маслину и агруме. Одрасле ваши имају чврст грбави штит црно смеђе боје. Прави штете исцрпљивањем воћака сишући сокове. Сузбија се прскањем средствима на бази бијелих уља

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ЗДРАВЉЕ И АНТИОКСИДАНСИ

Невјероватан развој технолошких и биолошких наука у последњој деценији другог миленијума омогућио је и медицини да проникне у неке тајне здравља и старења, које су биле вјековни сан. Досадашња званична медицина пошtedила нас је многих непотребних патњи. Превентивом смо искоријенили заразне болести које су биле трагедија човјечанства прошлих вијекова, а хируршке технике до савршенства су ријешиле сложене операције на најкомпликованијим органима. Захваљујући стандарду ста-

новништва и општем напретку и друштва и медицине људски живот је значајно продужен. Остала је недостижна граница од 120 година коју су генетичари, увидом у тајне ћелије, процијенили као нормалан људски вијек.

Што је то што убрзава старење и код оних који су здрави на први поглед? Тајна је на нивоу ћелија: ту почињу процеси и здравља и старења и ту се и завршавају. А процес је трајан, па је и процес очувања здравља трајан. Не постоји брзо исцјељење, нити магично подмлађивање, које нам у последње вријеме обилно нуди разни продајци магле.

У организму човјека има

60 милиона ћелија, а свака ћелија је мали универзум у коме се дешавају милиони биохемијских реакција.

Професор Хелмут Зис са универзитета у Диселдорфу тврди: На нивоу ћелија у сталној су борби двије страховите силе. Одметнути молекули кисеоника названи оксиданси (гдје спадају и отпадни продукти функција организма, јонизујућа зрачења, загађивачи ваздуха, пестициди, токсичне хемијске супстанце из хране, дим цигарета, масне киселине омега 6, стрес, дрога) и антиоксиданси.

Деструкција ћелија оксидансима траје годинама непримјетно, а убрзава се када се удружи више антиоксиданаса. Ефекат се види кад се појави болест. Кисеонични слободни радикали који су довели до деструкције ћелија, изазивају ланчану реакцију па се од распадних продуката ћелије развијају нови радикали који траже нове жртве уништавајући или доводећи до оштећења других ћелија. На срећу новија сазнања говоре, да се оксиданси у високом проценту могу неутралисати дјеловањем такозваних антиоксиданаса. Наука је већ открила низ снажних антиоксиданаса из биљака: Кварцетин, Ликопин, Лутеин, Глутатион, Ц и Е витамин, бета каротин и минерал селен.

Неспорно је да су оксиданси моћни разорни агенси који могу оштетити генетски материјал ћелија, који води мутацијом до развоја рака.

Допринос развоју очне катаракте, поремећају крвног притиска због поремећаја нормалних процеса на нивоу ћелије. Могу довести до оштећења нервних ћелија, оштетити распадне ћелије и довести до стерилитета. Могући су узроцини промјена које настају код астме и реуматизма. Масне киселине Омега 6 које са храном уносимо 15 пута више него Омега 3 (које нас штите од низа обољења) снажно подржавају оксидативне процесе и стимулишу развој низа запаљених, хроничних и дегенеративних обољења.

Фантастична научна сазнања о штетности оксиданаса, мобилисала су науку да тражи љекове који си могли неутралисати оксидансе и закорачити у област неиститаног. Вилијам Прајор са универзитета у Луизијани залаже се за тестирање крви ради одређивања антиоксидативног статуса, како би на вријеме могли унијети довољно неутрализујућих антиоксиданаса. Разлози су веома јаки. У крви Ескиматри пута је више масних киселина Омега 3 него Омега 6. Они не умиру од инфаркта и рака. У грађи ћелијске мембране Омега 6 масти код Американаца чине 80% зида ћелијске мембране а код Ескиматри само 22%.

Од 10.000 Американаца у петнаестогодишњем периоду 773 су умрли од болести срца, док је на Криту у истом периоду умрло само 38 становника. Примјери показују да је начин исхране Крићана, Американаца и Ескиматри битно различит. Зато се наука све више враћа у прошлости тражећи истине и мудрост народног искуства лијечења храном. Недавно су угледни "Џон Хопкинс" и Харвард саопштили да шаргарепа, купус и неке друге врсте поврћа посједују снажне антиканцерогене агенсе и могу спријечити мождан удар или коронарну

болест срца.

Тајна је у антиоксидансима који се за сада не синтетишу хемијски, али их одређене врсте намирница посједују у значајној количини.

Само прије десет година Американка Џоан Карниер написала је књигу "Храна као апотека", која тада није наишла на нарочит пријем, а данас је то хит. Наука је дефинитивно потврдила да храна посједује фантастичну способност управљања биохемијским процесима на ћелијском нивоу, гдје почиње и завршава се све везано за здравље.

Антиоксиданси нам дају шансу да преузмемо контролу над својим здрављем. Препорука америчке медицинске академије о смањењу или искључењу четири бијеле супстанце из хране за одрасле и даље је на снази. Бијело брашно, бијела маст, со и шећер уклапају се у нову теорију о штетности оксиданаса. Данас је ново то што су и бијела уља врло штетна као и маргарин, ако се неконтролисано и претјерано конзумирају.

Изузетак је маслиново уље и рибаља уља која имају заштитну улогу и приписује им се моћна улога у спречавању дегенеративних процеса на крвним судовима.

Најснажнији антиоксиданси налазе се у храни. Они подстићу ум и подижу расположење. Храна је водећи лијек 21. вијека.

Зато би процес очувања здравља и продужетак живота требало почети још у дјетињству. Уз ово што нам медицина обезбјеђује неопходно је његовати животни оптимизам, вјеровати у побједу добра над злом, бити физички активан сваког дана, одбацити пушење и хранити се сасвим другачије него што смо навикли. Антиоксиданси из хране бивамо квално могу да нас спасу свих опасности по здравље којима "смо окружени. Ево и списка намирница са високим процентом антиоксиданаса, који су нам доступни: шаргарепа, купус, кел, црвени и бијели лук, спанаћ, кромпир, парадајз, лубеница, бобичаво воће, поморанџа, раштан, омас, бундева, зелена салата, орах, кикирики, каранфилић, бибер, сусам, чај, црно вино, маслиново уље, риба.

Риба би требало да буде на првом мјесту првенства због богатства у Омега 3 мастима, које имају благотворно дјелство на људски организам. Најбоље су лосос, сардина, скуша, харинга, туњ, ајкула, пастрмка.

Сматра се да би требало бар три пута недељно конзумирати по 100 грама рибе. Ц витамин је доказао веома снажан антиоксиданс, најбољи је онај из воћа и поврћа, док је синтетички у облику таблета у количинама до 500 милиграма дневно такође препоручљив. Веће дозе су нерационалне. Е витамин и селен у умјереним дозама такође су препоручљиви.

Сазнање о моћном дјеловању антиоксиданаса, представљају научно откриће прве врсте значајног за очување здравља. Медицина ће бити увијек неопходна када се поремети однос оксиданаса и антиоксиданаса. Да до тога не би дошло генерација за 21. вијек мора на вријеме бити упозната са могућностима живота битно другачије од генерација друге половине двадесетог вијека.

Чесма слава - забавиште маслина

ИЗМЕЋУ
ДВА
БРОЈА

Полуфинале плеј-офа ватерполо првенства Југославије: Будванска ривијера - Партизан 9:8, Паритзан - Будванска ривијера 5:6.

Полуфинале купа Југославије у ватерполу: Јадран - Будванска ривијера 10:12, Будванска ривијера - Јадран 14:4.

Прва „Б“ одбојкашка лига: Авала - Млади радник 2:3.

Плеј-аут за одбојкаше: Футот - Авала 3:1, Авала-Футот 3:2.

Прва црногорска кошаркашка лига: ТГ Академик - Могрен 77:105, Могрен - Љубовић 92:70.

Црногорска фудбалска лига: Морнар - Петровац 1:2.

Црногорска лига малог фудбала: Нибус - ТВ Мајкић 4:4, Дукља Поинт - ТВ Мајкић 2:2, ТВ Мајкић - ГП Цетиње 7:4.

Друга фудбалска лига „Запад“: Могрен-Нови Пазар 1:1, Застава Сушица - Могрен 1:1, Могрен - Шумадија 1:0. Искра-Могра 0:1.

Плеј-оф црногорске кошаркашке лиге: Могрен-Приморка 78:71.

ОМЛАДИНЦИ МОГРЕНА ПОБЈЕДНИЦИ ФУДБАЛСКОГ КУПА ЦРНЕ ГОРЕ

ТИТУЛА ЗА
ИСТОРИЈУ

Фудбалери Могрена су побједници Купа Црне Горе за омладинце што је највећи успјех у историји клуба за ову категорију играча, и колико је у клубу познато, први случај у нашој Републици да омладински куп освоји неки фудбалски клуб изван подручја Никшића и Подгорице.

Овај успјех омладинци Могрена су изборили 2. априла победом над Сутјеском 7:6 (1:1, 1:1) бољим извођењем једанаестераца, док је први сусрет у Никшићу завршен неријешено 1:1. Успјех је тим већи што је Могрен играо без два репрезентативца: Чалија је био повријеђен, а Рађеновић није могао играти због два жутих картона.

Директор и шеф стручног штаба Могрена Боро Лазовић

каже да је ово изузетно талентована генерација, да су то добри омладинци и ђаци.

У одлучујућем мечу за омладински тим Могрена играли су Никола Лучић, Иво Илић, Зоран Богићевић, Дејан Фабрис, Иван Војводић, Иван Милошевић, Срђан Вукоје, Расим Гајтани, Владан Вукчевић, Алберто Сели, Владимир Глушчевић, Иван Јаблан и Бранко Бошковић, а за успјех о коме су раније генерације омладинаца Могрена могле само да сањају заслужни су и остали чланови омладинске екипе:

Драган Чалија, Илија Рађеновић, Томо Мишковић, Предраг Куњић, Младен Кожанегра, Василије Цивуљски и Владимир Шарац. Наравно, посебне заслуге при-

С пријема код председника Општине

падају њиховим тренерима, доскорашњим фудбалским асовима Зорану Батровићу и Миодрагу Мију Бајовићу.

Омладинце Могрена заједно са председником клуба Вукашином Марковићем и директором и шефом стручног штаба Бором Лазовићем примио је 8. априла пред-

седник Општине Жарко Миковић. Честитајући им на успјеху он је рекао да треба све да чинимо како би створили што бољи кадровски потенцијал у сопственој средини, а успјех који су постигли млади фудбалери Могрена потврђује такву оријентацију и доказ је да се у

Могрену исправно ради.

Довођење играча из других средина може само краткорочно дати ефекте, па због тога треба много више пажње посветити раду с младим категоријама у свим спортским клубовима.

В.М.С.

БОЋАРИ БУДВЕ НИЈЕСУ УСПЈЕЛИ У КУПУ ЕВРОПСКИХ
ШАМПИОНА: РОШЕ ИЗ МОНАКА ПОБИЈЕДИО 11:9

ПОРАЗ И У РЕВАНШУ

Први међународни наступ боћара Будве завршио је неуспјешно јер је екипа Рошеа из Монака била успјешнија у оба сусрета (у Монаку 14:6 и Будви 11:9). Роше је, иначе, тим професионалаца, осам година узастопно првак Монака

и учесник Купа европских шампиона. Побједе за Будву у овом мечу (по два поена) изборили су Ђуровић и Стјепчевић (у пару), Вуксановић (појединачно), Ђуровић (брзинско избијање и круг), а један поен освојио је Стјепчевић (круг). Главни судија овог меча био је Бруно Лежије, председник ФИБ - Међународне боћарске организације. За екипу Будве наступили су: Богдан Ђуровић, Милутин Вуксановић, Владо Милић, Миливоје Прибиловић, Дејан Стјепчевић и Урош Радновић, а тренер екипе био је Ђуро Марковић.

Екипа Будве је у овај меч ушла са доста трење, и због тога што нема међународног искуства и због великог броја гледалаца - преко 400 из Будве, Боке, Цетиња и Подгорице. Против екипе Рошеа нијесмо могли постићи много више иако смо играли веома добро - каже Ђуро Марковић, тренер екипе, и истиче да су са гостима из Монака договорили наставак сарадње.

ЕКИПЕ РОШЕА И БУДВЕ ПРИЈЕ ПОЧЕТКА МЕЧА У БУДВИ

Иако први међународни меч у Будви је одлично организован што су нагласили и гости из Монака.

Терен на Словенској плажи је, такође, био одличан, а на његовој припреми и уређењу највише су се ангажовали сами

боћари скоро свакодневним акцијама. Посебно су се, кажу у клубу, истакли Драгомир Шинковић и Ђура Верић. Први међународни боћарски сусрет у новој Југославији је, истовремено, био и промоција спорта и туризма нашег краја, Црне Го-

ре и Југославије, каже Ђуро Марковић, посебно истичући да су им за организацију реванш меча много помогли ХТП „Будванска ривијера“, „Монтенегропромет“, „Морско добро“, „Будванка“ и ресторан „Балкан“.

В.М.С.

ШАХМАТИК ОБЕЗБИЈЕДИО ПРВО МЈЕСТО У РЕПУБЛИЧКОЈ И ПЛАСМАН У ДРУГУ САВЕЗНУ ШАХОВСКУ ЛИГУ

ДЕБИТАНТ ИСПРЕД СВИХ

Убједљивом победом над Мимозом из Тивта 4:2 у републичком дербију 29. марта, будвански Шахматик је осигурао прво мјесто у црногорској лиги и изборио пласман у Другу савезну лигу. Овај успјех су остварили: Властимир Бујишић, Александар Перошевић, Марто Чворовић, Мирослав Мршевић, Сретен Дрчељић и Ненад Алексић.

Успјех је значајан тим прије што овај клуб постоји тек нешто више од годину дана: Шахматик је основан 28. децембра 1995. године, а први пут званично наступио је на Куп такмичењу Црне Горе које се одржавало у Колашину марта прошле године, гдје је у конку-

ренцији од 16 екипа освојио осмо мјесто. Представљајући будвански шах на XXIV радничкој олимпијади Југославије у Чању од 15. до 20. септембра 1996. године, Шахматик је имао десет екипа из Црне Горе и 55 екипа из Србије освојио четврто мјесто. У прелазном року клуб је ангажовао пет играча, међу којима једног мајстора ФИДЕ, Властимира Бујишића, и с тим појачањем постигао изузетне резултате.

Након одиграних шест кола у јесењем дијелу првенства црногорске лиге Шахматик се непоразен налази на првом мјесту. У првом колу прољећног дијела првенства победом над другопласираном Мимозом,

наш клуб је осигурао прво мјесто у Републици и постао нови члан Друге савезне лиге што је досад највећи успјех будванског шаха, рекао нам је секретар Шахматика Крсто Вуковић и додао - Посебну захвалност дугујемо управи Средње школе „Данило Киш“ која нам је омогућила да у њиховим просторијама организујемо школу шаха и поједина такмичења.

Упоредо са припремама за такмичење, у клубу који броји 106 регистрованих чланова посебна пажња се поклања раду школе шаха која окупља ученике основне и средње школе. Захваљујући постојању шаховске школе организовано је Прво пионирско и омладинско

првенство Будве, на коме су најбољи такмичари стекли право учешћа на Фестивалу младих шахиста Црне Горе крајем марта у Бијелој. Најбоље пласирани шахиста из Будве на Фестивалу у Бијелој је Бојан Шумар који је освојио седмо мјесто и тиме се квалификовао за савезно пионирско првенство у категорији 10 - 12 година.

Успјешан рад и постигнуте резултате заслужна је и управа клуба у којој су: Мишо Радовић, председник, Крсто Вуковић, секретар, Љубо Кнежевић, председник Скупштине клуба, Душан Ченић и Радоња Стевовић, чланови председништва.

Д.Радловић

Утакмице општинске лиге малог фудбала играле су се пред пуним трибинама

ОПШТИНСКА ЛИГА МАЛОГ ФУДБАЛА

МУП ПРВИ,
“БАЈО ПИВЉАНИН” ДРУГИ

У Медитеранском спортском центру је 4. априла одиграна финална утакмица Општинске лиге у малом фудбалу. Титулу првака, извођењем пенала, освојила је екипа МУП-а победом над тимом “Бајо Пивљанин” од 3:2 (1:1, 0:0). Треће мјесто припало је екипи Тифанија која је побједила Кремисимо резултатом 4:2. Побједничкој екипи МУП-а перхар је уручио Новак Јовановић, председник Фудбалског савеза Црне Горе. Жири је за најбољег играча лиге прогласио Томо Мишковића, из екипе “Бајо Пивљанин”, за најбољег голмана Бора Делића из екипе МУП-а, за фер-плеј тим проглашен је Водовод, док је најмлађи учесник Илија Рађеновић из екипе Југопетрала.

Д. Р.

Сљедећи број „Приморских новина“
излази 20. маја 1997. године

ELEKTROJUG

PREDUZEĆE ZA TRGOVINU, TURIZAM, UGOSTITELJSTVO I USLUGE sa p.o.

Trg Sunca bb Budva, Tel. 41-564, 51-344, 52-300 Telefax: 52-300

- prodaja kompletnog elektromaterijala,
- izvođenje radova na trafostanicama, dalekovodima i javnim rasvjetama,
- polaganje kablova i svi elektroinstalaterski poslovi,
- brze intervencije električara

Приморске новине

Оснивач листа Скупштина општине Будва. Издавач Јавно предузеће „Информативни центар“ Будва. Директор Душан Боковић. Главни и одговорни уредник Васо М. Станишић. Уређује Редакцијски колегијум: Васо М. Станишић, Саво Грговић, Луција Ђурашковић, Бошко Богетић и Драган Радловић. Штампана НЈП „Победа“ Подгорица. Адреса „Приморске новине“ - Трг сунца 1, поштански факс 14, 85 310 Будва. Телефон (086) 51-487 (редакција), 52-024 (општа служба), телефакс 52-024. Број жиро-рачуна 50710-603-5-2853 код НБЈ-30П Будва. Годиниша претплата 40 динара, полугодишња 20.